

ELS PROTOCOLS NOTARIALS, DOCUMENTS PER A LA HISTÒRIA DE LA COBLA. EL CAS DE LA COMARCA DEL GIRONÈS (1840-1880)

JORDI BAUTISTA PARRA

Resum

L'article dona a conèixer vàries cobles de la comarca del Gironès a partir d'una recerca feta en els protocols notarial dels anys 1840 a 1880. En l'article es comenten alguns aspectes de les orquestres, s'aporten algunes dades biogràfiques de tots el músics que en formaren part i es transcriuen els documents notarial originals.

Paraules clau

Cobla, conveni, música, músics, orquestra.

Abstract

The article presents the history of several cobla bands in Gironès County, based on research into notarial protocols from 1840-1880. It contains features of the orchestras and biographical notes on the musicians, as well as transcriptions of the original notarial documents.

Key words

Cobla bands, contract, music, musicians, orchestra.

INTRODUCCIÓ

Després de la publicació dels articles corresponents a les comarques de la Selva i del Baix Empordà, aquest és el tercer article dedicat a la recerca de formacions musicals de les comarques gironines al segle XIX a partir de la consulta dels protocols notarial.¹ La recerca realitzada a la comarca del Gironès

¹ BAUTISTA, J. , *Els protocols notarial, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca de la Selva (1840-1870)*, "Quaderns de la Selva", núm. 25, 2013 (Santa Coloma de Farners), pàg. 93-123. BAUTISTA, J. , *Els protocols notarial, documents per a la història de la cobla. Els cas de la comarca del Baix Empordà (1840-1880)*, "Estudis del Baix Empordà", volum 33, 2014 (Sant Feliu de Guixols), pàg. 407-451.

Núm. apèndix documental	Població	Data	Professor / director	Núm. de músics	Durada conveni	Motiu conveni	Observacions
1	Girona	12 de novembre de 1844	–	8	1 any	“se asocian, y se comprometen unos a otros en cuanto a ejercer dicho oficio de músicos”	Els músics que tocaven al teatre havien d'abandonar-lo al final de la temporada
2	Girona	16 de juny de 1845	–	9	2 anys	“se asocian y comprometen unos a otros en cuanto a ejercer dicho oficio de músicos”	Ampliació de la cobla formada el 12/11/1844 amb un músic més i desenvolupament del seu conveni
3	Girona	31 d'octubre de 1845	–	6	Indefinida	“se asocian y comprometen unos a otros en quanto a ejercer d[ic]ho oficio d[e] músico”	Ampliada a nou músics el 7/4/1846
4	Girona	2 de gener de 1850	Rafel Medinyà	5	4 anys	“enseñar a tañer los instrumentos necesarios para formar una cobla llamada d[e] plasa”	Formació específica d'una cobla per tocar música de ball de carrer.
5	Cassà de la Selva	28 de maig de 1850	Miquel Gich Coll	11	3 anys	Ensenyament de solfeig, interpretació amb instruments i formació d'una orquestra.	Correspondria a la cobla coneguda posteriorment com «La Vella»
6	Llagostera	24 d'abril de 1853	Miquel Gich Coll	7/9	3 anys	“enseñar de nota y ejecutarla mediante los instrumentos de sarao, yglesia, igual que los correspondientes a la plaza”	Lloguer d'una sala de ball a l'edifici conegut avui dia com can Caldes o Casino Vell de Llagostera
7	Sant Jordi Desvalls	11 de febrer de 1854	–	5	3 anys	Admissió d'Albert Pastells en la cobla formada pels quatre germans Costa	–
8	Celrà	8 d'abril de 1856	Josep Mercader Montaner (representant)	5	50 anys	“han convingut en formar una copbla per tocar en las yglesias, plasas, saraus i demés a que foren demanats”	Constituída amb el nom de «Cobla d'en Mercader»
9	?	20 d'octubre de 1856	–	5	6 anys	Admissió d'Albert Pastells en una cobla formada per quatre músics de diferents poblacions.	–
10	?	17 de maig de 1862	–	3	4 anys	“en razón a su profesión de músicos, venian en asociarse y comprometerse entre si”	Possibilitat d'ampliació el primer any amb un músic més
11	Cassà de la Selva	14 de gener de 1867	Josep Noguera Jubert	12	5 anys	Formació d'una orquestra	Identificada com l' <i>Orfeón Cassanense</i> , també coneguda com «La Nova»
12	Celrà	23 de febrer de 1867	Miquel Nonell Mercader	6	15 anys	“a fin de que haya conformidad y cordialidad entre los mencionados músicos, (...) han formado sociedad”	Constituída amb el nom de «Cobla d'en Roca de Celrà»

Quadre amb les dotze cobles de la comarca del Gironès trobades en els protocols notariais de 1840 a 1880.

dels anys compresos entre 1840 i 1880 ha donat com a resultat la troballa d'una dotzena de cobles, el que confirma que els protocols notariais són una eina d'investigació força útil per a l'estudi de la història de la cobla, en la seva

evolució al llarg del segle XIX, des del model primitiu de principis de segle fins al model actual. Tot i que els tres articles publicats fins ara no abasten la totalitat de les comarques gironines – faltaria sobretot una recerca a la comarca de l'Alt Empordà – els documents notarials trobats que fan referència a la formació de conjunts musicals confirmen les paraules de Pedro Martínez Quintanilla sobre la vitalitat de l'activitat musical a la província de Girona l'any 1863: “*Dedúcese de todo que en esta provincia se halla bastante generalizada la música y que no sucede como en otras en donde por falta de músicos no pueden darse funciones de ópera: los teatros de Gerona y Figueras tienen buenas orquestas y en ambos han actuado el año último compañías líricas*”.² És interessant la referència que l'autor fa de l'òpera i de la seva presència als teatres de Girona i Figueres. Precisament el gran èxit i difusió de l'òpera italiana a les comarques gironines durant les dècades centrals del segle XIX va influir de forma determinant en la transformació musical de la sardana que a la vegada comportà canvis en la dimensió i composició instrumental de la cobla, afavorint d'aquesta manera la superació dels models heretats del segle XVIII.³ En el cas de Girona el seu teatre es va anar convertint en el catalitzador de l'activitat musical de la ciutat a mesura que les representacions d'òpera anaren augmentant, sobretot a partir de la dècada de 1840 i encara més amb la concepció operística del nou *Teatro de la Reina* inaugurat el 1860.⁴ Precisament en alguns dels documents reproduïts en aquest treball, que tenen per objecte la formació d'orquestres a Girona, es fa referència a la contractació dels músics per actuar al teatre de la ciutat. Un d'aquests documents també fa esment de la supressió de la capella de música de la catedral. Això demostra que a mitjans del segle XIX el centre de l'activitat musical a la ciutat de Girona s'havia traslladat de l'àmbit eclesial a l'àmbit civil, la qual cosa suposava un canvi respecte de la situació que existia a principis de segle. La cada vegada major presència del *bel canto* al teatre de Girona també tingué com a conseqüència la formació d'una nombrosa orquestra integrada per músics professionals.⁵ Tal i com es pot veure en alguns dels documents reproduïts en aquest treball, molts d'aquests músics també formaven part d'orquestres privades que actuaven tant a la ciutat com a les poblacions properes.

² MARTÍNEZ QUINTANILLA, P. , *La provincia de Gerona. Datos estadísticos*, Gerona, 1865, pàg. 195.

³ AYATS, J. CAÑELLAS, M. GINESI, G. NONELL, J i J. RABASEDA, *Córrer la sardana: balls, joves i conflictes*, Barcelona (Col·lecció Camí Ral, núm. 26), 2006, pàg. 21-45.

⁴ COSTAL, A. GAY, J. i J. RABASEDA, *La inauguració del Teatre Municipal de Girona l'any 1860. Òpera, espectacle, ciutat*, Girona (Col·lecció Història de Girona, núm. 44). 2010, pàg. 13-20 i 49-54

⁵ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 99-107.

1. LA FORMACIÓ DE DOTZE COBLES A LA COMARCA DEL GIRONÈS

La consulta dels protocols notariais de la comarca del Gironès entre els anys 1840 i 1880 ha donat com a resultat la troballa de dotze documents que fan referència a la formació d'altres tantes cobles: dues a Cassà de la Selva (28 de maig de 1850 i 14 de gener de 1867), dues a Celrà (8 d'abril de 1856 i 23 de febrer de 1867), quatre a la ciutat de Girona (12 de novembre de 1844, 16 de juny de 1845, 31 d'octubre de 1845 i 2 de gener de 1850), una a Llagostera (24 d'abril de 1853), una a Sant Jordi Desvalls (11 de febrer de 1854) i dues cobles de població indeterminada (20 d'octubre de 1856 i 17 de maig de 1862). Els documents fan evident que entre les dècades de 1840 i 1860 les cobles que mantenien o eren pròximes al model antic, integrades de tres a sis músics, com era el cas de les cobles de Celrà, de Sant Jordi Desvalls i alguna de les cobles de Girona, conviuen amb cobles més modernes integrades per onze o dotze músics com va ser el cas de les cobles formades el 1850 i 1867 a Cassà de la Selva.

A continuació comentem alguns dels aspectes de cadascuna de les dotze cobles a partir del contingut dels documents notariais trobats. Estan ordenades alfabèticament i agrupades per poblacions. Les dues cobles de població indeterminada es comenten al final sota un epígraf específic. Els documents estan transcrits en l'apèndix documental.

1.1. CASSÀ DE LA SELVA

1.1.1. Conveni, 28 de maig de 1850.⁶

El músic Miquel Gich Coll va signar aquest conveni a Cassà de la Selva tres mesos després d'haver actuat al Gran Teatre del Liceu de Barcelona amb una cobla de Torroella de Montgrí. Amb la seva signatura Miquel Gich es comprometia a ensenyar música i formar una orquestra amb deu joves de la població. L'orquestra a la que fa referència el document és la que posteriorment va ser coneguda com la Vella per distingir-la d'una altra formada el 1867. A més de Miquel Gich Coll, que actuava com a professor i director, els seus membres eren Mateu Calsada Corominas, Joan Cassà Colom, Domingo Cassà Cruz, Josep Clarà Albertí, els germans Llucà i Pere Lloret Llach, Francesc Prat Alsina, Carles Ros Teixidor, Gerard Sitjas

⁶ Document 5 de l'apèndix documental.

Nadalmay i Miquel Tolosà Jubert. Tots eren menors de vint-i-cinc anys, el que en aquelles dates suposava ser menor d'edat, i per aquesta raó els seus pares també varen haver de signar el conveni com a fiadors dels seus fills.

El contracte tenia una vigència de tres anys a partir del 15 de setembre de 1850. Durant aquest temps Miquel Gich es comprometia a donar dues classes diàries dedicades a solfeig i interpretació amb els instruments de violí, clarinet, cornetí, ficle, flauta i contrabaix, a més dels corresponents “*a la plaza a uso moderno del país*”, és a dir els instruments corresponents a música per a balls de carrer (instruments de cobla). Malauradament el document no especifica quins eren aquests instruments de plaça. Com a retribució Miquel Gich rebria dos-cents quaranta duros l'any, dos duros al mes de cada alumne, tot i que si algun d'ells era requerit per fer el servei militar la seva aportació es reduïa la meitat.

A més de les tasques d'ensenyament Miquel Gich també es comprometia a actuar com a director de l'orquestra, tot i que aquesta no començaria a fer actuacions fins que -com a mínim- quatre dels alumnes tinguessin la capacitat d'interpretar música amb els instruments. Arribat aquest moment Miquel Gich seria l'únic encarregat de contractar les actuacions. Dels guanys obtinguts ell es quedaria amb la meitat, excepte el darrer any del contracte quan el repartiment es faria per igual entre el professor i els alumnes. Fins que l'orquestra no comencés a realitzar actuacions Miquel Gich era lliure de poder tocar amb altres músics a qualsevol lloc i de donar classes de música al marge del conveni, sense haver de repartir els seus guanys. Però acabat el contracte tenia prohibit associar-se amb altres músics de Cassà de la Selva. Per la seva banda els alumnes havien de fer-se càrrec de la compra dels papers de música i dels instruments.

El 7 de gener de 1869 gairebé dinou anys després de la formació de l'orquestra, dos dels seus membres, Pere Lloret i Gerard Sitjas juntament amb el germà d'un tercer, Josep Cassà Colom que també era músic, llogaren un saló de ball situat en un edifici conegut com “del Balent” en el número disset del carrer “*de las Medidas*”, suposadament l'actual Travessera de les Mesures. El lloguer era per un període de cinc anys. Curiosament la data d'inici del lloguer, el 24 de desembre de 1868, era just un dia després que una altra orquestra de Cassà de la Selva, l'*Orfeón Cassanense*, llogués una sala de ball que acabava de construir a la Junta Directiva del Casino *La industrial*. Probablement ja en aquell moment les dues orquestres de Cassà de la Selva eren conegudes popularment com «La Vella» i «La Nova».

Signatures de la darrera pàgina de l'escriptura de societat i conveni, datada el 12 de novembre de 1844, per a la formació d'una orquestra a Girona. Procedència: Arxiu Històric de Girona (Foto: autor).

procediendo a formar una de dichos señores del d. 12 de
Noviembre
Juan Ferrer
Miguel de Valls
Manuel Carbo
Nichas Abiados
Valmacio Bertran
Layetano Ferrer
Quirico Sala
Miguel Codina
Antonio subado
Antonio Bastian
Rudolfo Cofina
Layetano Ferrer *Jose Casademunt*
testigo
Ante mi
Juan Balot y Ferrer

1.1.2. Societat, 14 de gener de 1867.⁷

El motiu d'aquesta escriptura de societat era la formació d'una orquestra per part de dotze veïns de Cassà de la Selva. Es dedueix que tots tenien coneixements musicals perquè encara que cap consta com a músic el document no fa cap referència a classes de música. Els dotze membres de l'orquestra eren els germans Jaume i Josep Abras Mayol, Josep Feliu Lloret, Lluís Gruart Abras, Martí Gruart Dausà, Josep Mercader Hereu, Josep Noguera

⁷ Document 11 de l'apèndix documental.

Jubert, Ignasi Pastells Isern, Pau Pibernat Villà, els germans Fermí i Vicenç Poch Domingo i Francesc Prat Alsina.

El contracte tenia una durada de cinc anys a partir del dia u d'agost del mateix any, durant el qual Josep Noguera Jubert exerciria com a director i rebria en compensació cent rals de velló mensuals per part de la resta de membres de l'orquestra. Quedaven lliures d'aquest pagament Josep Mercader i Francesc Prat que a més només tenien l'obligació d'assistir a un assaig per setmana. L'explicació d'aquest tracte privilegiat és que aquests dos membres de l'orquestra amb el director eren els músics més experimentats. El pare de Josep Mercader era músic i tot dos formaven part d'una família de Celrà de llarga tradició musical; Francesc Prat ja havia estat membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 1850 i Josep Noguera havia format part de dues orquestres de Vidreres, una formada el 1859 en la que va ser alumne de Miquel Gich i una altra formada el 1860 de la que en va ser director.

La major part dels articles del document fan referència a la gestió dels guanys de l'orquestra. Aquests es dipositaven en un fons que no es repartia fins a la fi del contracte, una vegada liquidats tots el deutes. Tot i això, els membres de l'orquestra podien disposar del fons a mode de préstec, liquidant els corresponents interessos. En cas que algú fos requerit per anar al servei militar podia obtenir un préstec per pagar un substitut o bé en cas de confirmar-se la seva marxa cobrar, els guanys que li corresponguessin. Si un músic no podia participar en una actuació per malaltia tenia dret al mateix guany que la resta de companys.

El mateix dia de la signatura del document en Josep Noguera, Josep Mercader, Francesc Prat i els pares dels altres nou membres de l'orquestra, que eren menors d'edat, van signar davant el mateix notari, un segon document pel qual adquirien en règim d'enfiteusi un terreny a Cassà de la Selva situat en un carrer anomenat "*Soleyador*", que correspondria a l'actual carrer del Molí, on entre 1867 i 1868 construïren un edifici destinat a saló de ball. A finals de 1868 l'edifici ja devia estar acabat perquè el 23 de desembre de 1868 van signar un document de lloguer a favor de la Junta Directiva del Casino *La Industrial* per un període de tres anys. En el document, l'edifici és anomenat *Orfeón Cassanense*, informació que ens permet identificar amb aquest nom l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Per una altra banda tindria sentit que aquesta orquestra també fos coneguda com «La Nova» per distingir-la de l'orquestra formada el 1850, que a l'hora

devia ser coneguda com «La Vella» i que com hem vist abans suposadament encara existia a començaments de 1869.

1.2. CELRÀ

1.2.1. Conveni, 8 d'abril de 1856.⁸

Tot i signar-se en una notaria de Girona aquest conveni correspon a la formació d'una cobla per part de cinc músics veïns del poble de Celrà, tots membres de la mateixa família, els germans Jaume, Josep i Pere Mercader Montaner, Manel Mercader Bisbe, fill de Josep, i Josep Mercader Paré cosí dels tres primers. Com no podia ser d'una altra manera, en el conveni es va establir que la cobla portés el nom de «Cobla d'en Mercader».

La durada prevista per a la cobla era de cinquanta anys, el que suposava de fet un compromís indefinit per part dels seus membres. Tenint en compte aquest llarg temps d'unió es va preveure que quan es produís la defunció de Josep Mercader Montaner, que va ser escollit com a representant i encarregat de contractar les actuacions, el succeís en el càrrec, el seu cosí Josep Mercader Paré. També es va establir que quan un membre deixés vacant la seva plaça aquesta pogués ser ocupada per un fill seu, sempre que demostrés tenir les capacitats necessàries per a poder-ho fer. El músic que no pogués tocar per malaltia rebria la meitat dels guanys que hauria obtingut d'haver participat en les actuacions en el temps de la seva baixa.

Per tal de preservar la continuïtat de la cobla es van establir unes indemnitzacions econòmiques. En el cas que algun membre volgués abandonar-la havia de pagar a cadascun dels seus companys, setanta-cinc lliures. I a la inversa, si la majoria dels membres de la cobla volien fer fora de forma injustificada un dels seus membres havien de pagar un total de quatre-centes lliures al membre expulsat. De totes dues condicions quedava exempt en Josep Mercader Bisbe mentre no complís els vint-i-cinc anys. Al final del document s'establí un mecanisme per solucionar els possibles desacords dins la cobla. En aquesta situació cada part en discòrdia escolliria una persona a mode de representant a fi i efecte de trobar una solució. En cas que el desacord continués, una tercera persona faria d'àrbitre i prendria la decisió final que seria d'obligat compliment.

⁸ Document 8 de l'apèndix documental.

1.2.2. Societat, 23 de febrer de 1867.⁹

A l'igual que el document de 1856 aquest també es va signar en una notaria de Girona tot i que fa referència a la formació d'una orquestra de Celrà. El contracte tenia una vigència de quinze anys, des del dia de Pasqua de Resurrecció de 1867 fins al mateix dia de 1882. Tot i això la cobla ja existia abans perquè en el document s'estableix com a definitiu el nom pel qual fins aquell moment ja era coneguda: «Cobla d'en Roca de Celrà».

La cobla estava integrada per sis músics. Miquel Nonell Mercader conegut com «Roca» era el director i qui donava nom a la cobla, el seu fill, Narcís Nonell Pont i Narcís Corominas Oliver, aquests tres veïns de Celrà. Francesc Alsina Pagès veí de Girona, Josep Roca Batlle veí de Sant Jordi Desvalls i Francesc d'Assís Mulà Ros, veí de Juià. Segons establí el document, tots ells només podien tocar fora de l'orquestra si aquesta no tenia actuacions compromeses. En cas que algun dels membres de la cobla no pogués tocar per malaltia rebria la meitat dels guanys que li haurien correspost, exceptuant els casos de malalties provocades per *“las efermedades de mugeres, embriaguez y comidas desproporcionadas”*. La continuïtat de la cobla es preservava amb la imposició d'una multa de mil rals per a qui volgués abandonar-la sense la prèvia autorització del director o dels altres companys. Es preveïen altres multes per reincidència en faltes lleus (sis rals) o per comportaments que es consideressin socialment inapropiats (de quatre a vuit rals) com per exemple *“blasfemar del santo nombre de Dios, de la Virgen y de los santos, no menos que de usar espresiones que puedan afear a la misma sociedad”*. Totes les multes econòmiques serien ingressades en un fons gestionat pel representant de l'orquestra per ser destinades a despeses de la societat o bé per ser repartides de la forma que els socis creguessin oportú.

1.3. GIRONA

1.3.1. Societat i conveni, 12 de novembre de 1844.¹⁰

Amb aquest contracte vuit músics de Girona van oficialitzar la seva voluntat d'unir-se per formar una orquestra. Els signants del document van ser Dalmau Bertran Flores, Manel Carbó Artigas, Magí Codina Balat, Joan Ferrer Armides, Gaietà Ferrusola Bohigas, Miquel de Palol Torras, Nicolau

⁹ Document 12 de l'apèndix documental.

¹⁰ Document 1 de l'apèndix documental.

Salvador Amat i Eudald Solà Gascons. La vigència del contracte era d'un any des del mateix dia de la signatura. Per a la seva anul·lació era necessària la unanimitat de tots els seus membres i sembla que pocs mesos després així ho van decidir perquè el 16 de juny de 1845 els mateixos vuit músics amb la incorporació d'un novè signaren un nou contracte.

Les poques condicions recollides en el document anaven dirigides sobretot a regular les actuacions musicals dels membres de l'orquestra fora d'aquesta. Així cap músic podia actuar a la ciutat al marge de l'orquestra, sense el consentiment de la resta dels seus membres. Eren permeses les actuacions fora de Girona sempre que no fossin amb algun altre músic de la ciutat. Tampoc cap músic podia actuar al teatre de la ciutat sense la participació de la resta de companys i els membres de l'orquestra, que ja estaven compromesos amb el teatre havien de desvincular-se d'aquest compromís al final de la temporada, el darrer dia de Carnaval. Per assegurar el compliment de tots els pactes i condicions, el contracte estableia la pèrdua de tots els guanys per a qui no els donés compliment i a més, podria rebre una multa de vint rals diaris. Els guanys retinguts es repartien entre els altres membres de l'orquestra mentre que les multes s'ingressaven en el fons comú per ser destinades a les despeses de l'orquestra.

1.3.2. Societat, 16 de juny de 1845.¹¹

Com hem comentat anteriorment, els mateixos vuit músics gironins, que signaren el conveni per a la formació d'una orquestra el 12 de novembre de 1844 signaren aquest nou acord associatiu, també per a la formació d'una orquestra, només set mesos després del primer i amb la incorporació d'un novè músic anomenat Miquel Bosch Illa. Així, doncs, el conveni signat el 1844, no arribà a complir l'any de vida.

Aquest nou contracte tenia una vigència de dos anys des del mateix dia de la signatura i respecte al de 1844 era molt més detallat i extens; de fet podria considerar-se que era un desenvolupament d'aquell. En aquest segon contracte s'estableix el nomenament de dos comissionats encarregats de gestionar el funcionament de l'orquestra: controlaven els ingressos i les despeses, feien els contractes, decidien els substituïts, donaven permisos per actuar fora de l'orquestra i imposaven les multes. En cas de desacord entre els comissionats les decisions es prenen per majoria de vots.

¹¹ Document 2 de l'apèndix documental.

Igual que en el conveni de 1844, en aquest també es regulaven les actuacions dels músics fora de l'orquestra. Sembla que es permetien les actuacions individuals a qualsevol lloc menys a la catedral i al teatre, on era condició que l'orquestra fos contractada en la seva totalitat. Tot i això, els músics podien presentar-se a l'examen d'ingrés a la capella de música de la catedral en el cas que aquesta es tornés a constituir. Per actuar fora de la ciutat era necessari el permís dels comissionats, però ni en aquests casos ni en les actuacions a la mateixa ciutat es podia tocar amb altres músics de Girona.

Tots els guanys de l'orquestra es dipositaven en un fons que es repartia mensualment. Es dedueix que en aquest fons també s'ingressaven els guanys de les actuacions dels músics al marge de l'orquestra, només així s'entendria que l'ocultació dels guanys per part d'algun dels músics donés peu a la pèrdua de la seva mensualitat i a una multa de quatre a vint rals. L'obtenció de guanys per part de qualsevol músic mitjançant l'incompliment de les condicions estipulades en el contracte de societat, comportava la seva pèrdua i el seu repartiment entre la resta de membres de l'orquestra, a més de la imposició d'una multa de vint rals, que es dedicava a cobrir despeses.

Del contracte es desprèn que no en totes les actuacions contractades pels comissionats hi actuaven la totalitat dels músics. Tots els músics havien de complir amb les actuacions compromeses i en cas contrari, no podien buscar substitut fora de l'orquestra. Així també en cas que un músic estigués malalt els comissionats decidien el seu substitut. En aquesta situació el músic malalt rebia els mateixos guanys que la resta de companys.

D'igual manera que en el contracte de 1844, per a la dissolució de l'orquestra eren necessaris els vots favorables de tots els seus membres, i de la mateixa manera que succeí amb aquell en aquest cas tampoc el contracte arribà a la durada prevista. El 31 d'octubre de 1845, gairebé cinc mesos després del seu inici, tres dels músics que el signaren es van incorporar a una nova orquestra.

1.3.3. Societat de músics, 31 d'octubre de 1845.¹²

Els tres músics Miquel Bosch Illa, Joan Ferrer Armides i Miquel de Palol Torras que havien signat el contracte per a la formació d'una orquestra a Girona el 16 de juny de 1845, signaren aquest nou contracte juntament amb altres tres músics: Frederic Detrell Quintana, Francesc Fàbregas Alemany i Francesc Pagès Puget. La presència en aquesta nova formació musical de Miquel Bosch,

¹² Document 3 de l'apèndix documental.

Joan Ferrer i Miquel de Palol demostra que l'orquestra formada uns mesos abans no va arribar a complir els dos anys de vida previstos. Dels membres de l'orquestra formada el juny de 1845, aquests tres músics eren els únics majors d'edat i els únics que juntament amb Eudald Solà en aquell moment tocaven al teatre de Girona. Curiosament els altres tres membres d'aquesta nova orquestra, Frederic Detrell, Francesc Fàbregas i Francesc Pagès, també tocaven al teatre. És difícil saber les raons de la dissolució de l'orquestra formada al mes de juny, però a partir del contingut d'aquest nou contracte es pot intuir que el motiu podia haver tingut relació amb la regulació i el repartiment dels guanys de les actuacions dels músics al marge de l'orquestra. En aquesta nova associació es permetien les actuacions individuals i d'església sense haver de repartir els guanys entre la resta de socis i per actuar amb altres músics sempre s'havia de donar preferència als membres de l'orquestra. Els músics que tocaven al teatre de Girona havien d'abandonar-lo a final de temporada, passat Carnaval, de no ser que tots els membres de l'orquestra fossin contractats per actuar-hi. Fora de Girona es podien fer actuacions sempre que no fos amb altres músics de la ciutat i previ permís de la resta de companys. En cas que algun músic no pogués participar en les actuacions per causa de malaltia rebria els mateixos guanys que la resta de companys. A diferència dels dos contractes anteriors no s'establia un temps de durada per a l'orquestra però sí que es mantenia la condició del vot unànim de tots els membres per a la seva dissolució. Els músics havien de mantenir el seu domicili a la ciutat de Girona si volien continuar sent membres de l'orquestra; l'absència temporal de la ciutat suposava la pèrdua del salari i en cas de ser superior a dos anys suposava la pèrdua definitiva de la plaça.

Aquesta orquestra es va ampliar fins als nou músics el 7 d'abril de 1846 amb la signatura d'un nou document notarial pel qual eren admesos tres nous membres: Esteve Brugué Figueras, Ramon Illa Soler i Ameri Miàs Pastells. Bàsicament en aquest nou document els tres nous membres de l'orquestra prometien donar compliment a tots els pactes i condicions establerts en el document del 31 d'octubre de 1845.

1.3.4. Conveni, 2 de gener de 1850. ¹³

És un document força breu i a diferència dels anteriors contractes de Girona, aquest té per objecte la formació d'una orquestra específicament

¹³ Document 4 de l'apèndix documental.

de plaça, és a dir d'una cobla en el sentit modern del terme, i per tant, dirigida a fer actuacions de música per a balls de carrer. Per a tal finalitat un jove músic gironí anomenat Rafel Medinyà Pérez es comprometia a ensenyar a tocar els instruments propis d'aquest tipus de formació a quatre veïns de la ciutat anomenats Francesc Alsina, Ramon Casas Ferrer i els germans Marià i Josep Rosquellas Blasi. El contracte tenia una vigència de quatre anys des del mateix dia de la signatura. Els quatre alumnes es comprometien a pagar a Rafel Medinyà una unça d'or per tot el seu ensenyament i aquest a la vegada s'obligava a formar part de la cobla guanyant el mateix que la resta de companys. Al final del document el pare de Rafel Medinyà ratificà els compromisos adquirits pel seu fill al ser aquest menor de vint-i-cinc anys.

1.4. LLAGOSTERA

1.4.1. Conveni, 24 d'abril de 1853.¹⁴

Miquel Gich Coll, el mateix músic que signà el conveni per a l'ensenyament de música i la formació d'una orquestra a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, signà també aquest altre conveni pels mateixos motius però en aquest cas a la població veïna de Llagostera, encara que el document es va signar a la notaria de Sant Feliu de Guíxols. La seva vigència era de tres anys i tot i que es va signar quan el conveni de Cassà encara era vigent, el seu inici estava previst per a l'u d'octubre de 1853, quinze dies després de l'acabament d'aquell .

Els alumnes de Miquel Gich i futurs membres de l'orquestra eren cinc joves, fills dels altres signants del conveni. Tomàs Albertí Ballell, Josep Casas Codolar i Miquel Vidal Font, tot tres veïns de Llagostera. Josep Caldes Albertí, veí de Santa Pellaia i Pere Rissech Ballell veí de Caldes de Malavella. Miquel Gich es comprometia a ensenyar-los solfeig i a tocar els instruments corresponents a orquestres de ball de saló (sarao) de cobla (orquestra de plaça) i d'església, donant-los dues lliçons al dia. Per les seves tasques d'ensenyament Miquel Gich rebria un total de cent seixanta duros de plata a l'any , és a dir trenta dos duros a l'any per cada alumne. A més es reservava la possibilitat d'admetre en l'orquestra a un sisè alumne que ell escollís, cobrant el seu ensenyament al marge de la resta, amb la qual cosa l'orquestra passava a estar integrada per un total de set músics. A banda dels sis alumnes anteriors, Miquel Gich havia

¹⁴ Document 6 de l'apèndix documental.

Edifici de Llagostera conegut com can Caldes o Casino Vell. En la dècada de 1850 hi havia una sala de ball que va ser llogada per l'orquestra formada a la població el 24 d'abril de 1853. Procedència: Arxiu Municipal de Llagostera.

de donar classes a dos alumnes més però, en aquest cas, havien de repartir-se els honoraris de l'ensenyament amb els altres promotors del conveni. El document no deixa molt clar si aquests dos alumnes entraven a formar part de l'orquestra o simplement es tractava d'ensenyar a dos possibles substituïts en cas que la formació en tingués necessitat.

Igual que en el conveni de Cassà de la Selva de 1850, l'orquestra no començaria a fer actuacions fins que com mínim quatre dels alumnes fossin capaços de tocar els instruments. També en aquest cas, els alumnes havien de fer-se càrrec de la compra dels papers de música tot i que no es diu res pel que fa als instruments. Miquel Gich també s'encarregava en exclusiva de contractar les actuacions i tenia prohibit associar-se amb altres músics de Llagostera una vegada el conveni deixés de tenir vigència.

El repartiment dels guanys per les actuacions de l'orquestra canviava al llarg dels tres anys. En el primer, la meitat dels guanys eren per a Miquel

Gich i l'altra meitat per als pares dels alumnes. En el segon Miquel Gich es quedava amb la quarta part i en l'últim any els guanys es dividien en parts iguals. Aquest repartiment dels guanys també depenia del nombre d'alumnes que participaven en les actuacions. En les actuacions fetes a Llagostera els guanys es repartien entre tots els alumnes, haguessin intervingut o no. Per les actuacions fetes en altres poblacions, el repartiment només es feia entre els participants. El pare de l'alumne que causés baixa per defunció o per haver de complir amb el servei militar quedava exempt de pagar la seva quota. En aquest supòsit, Miquel Gich passava a cobrar la seva part dels guanys mentre no trobés un substitut

Al final del document es fa referència al lloguer d'una sala de ball durant el temps de vigència del conveni. La sala era propietat de Gerard Caldes Roig, pare d'un dels alumnes de l'orquestra, i estava situada en la primera planta d'una casa del carrer Fonolleras de Llagostera, actual carrer Santa Anna, i que avui podem identificar amb l'edifici conegut com Can Caldes o el Casino Vell. Tres mesos abans de la signatura del conveni, el 22 de gener de 1853, la sala havia estat llogada per Pere Rissech Mas, pare d'un altre futur alumne de Miquel Gich. Cal interpretar que la inclusió del lloguer de la sala entre les condicions del conveni, suposava l'acceptació per part de tots els seus promotors de les condicions recollides en el document de lloguer signat amb anterioritat, excepte pel que fa a la seva durada i preu que segons el conveni el primer suposadament passava a coincidir amb el temps d'ensenyament i formació de l'orquestra i el segon passava a ser de quatre unces anuals

1.5. SANT JORDI DESVALLS

1.5.1. Conveni, 11 de febrer de 1854.¹⁵

Segons aquest document quatre músics membres d'una mateixa cobla, els germans Pere, Josep, Narcís i Joan Costa Vilella, van admetre com a nou membre de la formació musical Albert Pastells Taberner. La seva admissió era per un període de tres anys, des de Pasqua de Resurrecció del mateix any fins passat el Carnaval de 1857. Amb aquesta admissió Albert Pastells entrava a participar en tots els guanys i despeses de la cobla. Els quatre germans Costa es comprometien a pagar a Albert Pastells una indemnització de dues-centes lliures barceloneses en cas de no complir les condicions recollides

¹⁵ Document 7 de l'apèndix documental.

en el conveni. Albert Pastells per la seva banda es comprometia amb els germans Costa a prestar els seus serveis de músic durant el temps estipulat i a complir les condicions establertes. Com a garantia també es comprometia a pagar als germans Costa la mateixa indemnització, motiu pel qual el seu pare es va constituir en el seu fiador. També quedava recollida la possibilitat de prorrogar el contracte si totes dues parts així ho decidien tres mesos abans del seu acabament.

1.6. DUES COBLES DE POBLACIÓ INDETERMINADA

Sota aquest epígraf fem referència a dues cobles de les que no sabem la població a la que estaven vinculades perquè els músics que les integraven eren veïns de diferents poblacions i els documents que fan referència a la seva formació es van signar circumstancialment en una notaria de Girona.

1.6.1. Girona, 20 d'octubre de 1856. Societat.¹⁶

Amb aquest document quatre músics membres de la mateixa cobla, els germans Francesc i Joan Roca Berengaret, el primer veí de Celrà i el segon de Sant Jordi Desvalls i Pere Sàbat Llach i Joan Sàbat Esparraguera, pare i fill veïns de Foixà, admetien com a nou membre de l'orquestra a Albert Pastells Taberner veí de Pont Major per un període de sis anys, des de Pasqua de Resurrecció de 1857 fins el dia abans de la mateixa data de 1863.

En el moment de la signatura del document Albert Pastells era membre de la cobla de Sant Jordi Desvalls formada per ell i pels quatre germans Costa. El seu compromís amb aquesta cobla finalitzava just abans que comencés la vigència del nou contracte, després del Carnaval de 1857. Amb aquest nou compromís Albert Pastells s'assegurava continuar exercint com a músic en una nova cobla. El contracte de 1856 té força similituds amb el de 1854. Segons es detalla en el document Albert Pastells compartia guanys i despeses amb la resta de membres de la cobla i uns i altres es comprometien mútuament a pagar-se una indemnització de dues-centes lliures barceloneses en cas d'incompliment. Davant la possibilitat que algun membre de la cobla volgués separar-se per unir-se a una altra cobla, també havia de pagar una multa de dues-centes lliures, però no en el cas que volgués deixar l'activitat musical. En cas que es produís alguna vacant dins la cobla, els fills dels seus membres

¹⁶ Document 9 de l'apèndix documental.

tenien preferència per ocupar-la sempre i quan tinguessin les capacitats necessàries. També es contemplava la possibilitat de prorrogar el contracte si les dues parts ho acordaven tres mesos abans del seu acabament. Com en el contracte de 1854 el pare d'Albert Pastells es va constituir en el seu fiador.

1.6.2. Girona, 17 de maig de 1862. Associació.¹⁷

Tres membres de la cobla formada el 20 d'octubre de 1856 van decidir prorrogar la seva associació per quatre anys més a partir de la data d'acabament del primer contracte: des de Pasqua de Resurrecció de 1863 fins el Carnaval de 1867. Els tres músics que decidiren continuar units van ser, Albert Pastells Taberner, Francesc Roca Berengaret i Joan Sàbat Esparraguera. Tot i això el primer article del document fa referència a la possibilitat d'ampliació de la cobla de tres a quatre membres durant el primer any amb l'entrada de Pere Sàbat Llach, pare de Joan Sàbat el qual ja havia estat membre de la cobla formada el 1856. A l'igual que en el document de 1856 la separació de qualsevol membre de la cobla per unir-se amb una altra estava penalitzada amb el pagament de dues-centes lliures barceloneses, exceptuant que el motiu de la separació fos el de deixar l'activitat musical. Crida l'atenció l'article número tres dedicat al manteniment de l'educació en les expressions verbals dels músics. Literalment diu “ *Que los tres socios no podrán hablarse ni insultarse malamente, y el que a esto contravenga, justificado por testigos, incurrirá en la pena de diez y seis duros, que deberá entregar al ofendido.*”. A diferència del contracte de 1856 els fills dels dos membres de més edat de la cobla, Albert Pastells i Francesc Roca, tenien prohibit entrar en la cobla. Finalment qualsevol canvi en els acords de l'associació s'havia de decidir per majoria de vots.

2. ELS MÚSICS

Els dotze documents notarials presentats en aquest article contenen un total de seixanta-quatre noms de músics, als que hem de sumar els tres músics citats al document datat a Girona el 7 d'abril de 1846, no transcrit en l'apèndix documental, corresponent a l'ampliació de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. De tots aquests músics a continuació

¹⁷ Document 10 de l'apèndix documental.

n'exposem algunes dades biogràfiques. Cal tenir en compte, però, el cas de Francesc Alsina, membre de la cobla de Girona formada el 2 de gener de 1850, que és l'únic músic que no hem pogut identificar però que podria tractar-se de Francesc Alsina Pagès, membre de la cobla d'en Roca de Celrà formada el 23 de febrer de 1867.

2.1. MÚSICS IDENTIFICATS

2.1.1. JAUME ABRAS MAYOL

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 26 d'octubre de 1849. Era fill de Pere Abras Contastins i Maria Mayol Riera. Tenia l'ofici de taper. Un germà dit Josep també era músic i membre de la mateixa cobla. Va morir solter a Cassà de la Selva el 24 d'octubre de 1918.

2.1.2. JOSEP ABRAS MAYOL

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 20 de desembre de 1846. Era fill de Pere Abras Contastins i Maria Mayol Riera. Tenia l'ofici de taper. Un germà dit Jaume també era músic i membre de la mateixa cobla. Va morir solter a Cassà de la Selva el 4 de maig de 1916.

2.1.3. TOMÀS ALBERTÍ BALLELL

Membre de l'orquestra de Llagostera formada el 24 d'abril de 1853. Va néixer a Llagostera el 23 de setembre de 1833. Era fill de Pere Albertí Sabater i Narcisa Ballell Cama. Ell i el seu pare eren tapers. Es casà a Llagostera l'1 de desembre de 1858 amb Narcisa Mont Ferrer.

2.1.4. FRANCESC ALSINA PAGÈS

Membre de la «Cobla d'en Roca de Celrà» formada el 23 de febrer de 1867. Probablement va néixer a Girona l'any 1831. Era fill de Narcís Alsina Manté, moliner, i Teresa Pagès Sureda. Segons el padró de Girona de 1847 era aprenent de teixidor i vivia al primer pis del número 8 del carrer Santa Clara.

2.1.5. DALMAU BERTRAN FLORES

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844 i 16 de juny de 1845. Va néixer a Girona el 7 d'octubre de 1828. Era fill d'Antoni Bertran Rodríguez, mestre de dibuix, i de Dolores Flores Brugada.

Es casà a la catedral de Girona el 8 de gener de 1866 amb Anna Ramon Hereu. L'any 1845 vivia al segon pis del número 18 del carrer Argenteria de Girona. L'any 1847 consta com a membre de l'orquestra del teatre del Pallol de Girona. Entre els anys 1857 i 1860 va dirigir una orquestra que actuà a la sala de ball *Odeón* de Girona quan aquesta sala feia les funcions de teatre de la ciutat fins la inauguració del *Teatro de la Reina*. La sala *Odeón* era propietat de Joan Artau que va fer de testimoni en l'expedient de la seva dispensa matrimonial. En la temporada de 1862-1863 s'incorporà a l'orquestra del *Teatro de la Reina* com a instrumentista de violí.¹⁸

2.1.6. MIQUEL BOSCH ILLA

Membre de les orquestres de Girona formades el 16 de juny i 31 d'octubre de 1845. Va ser batejat a l'església de Sant Feliu de Girona el 23 de gener de 1813. Era fill de Josep Bosch Roura, manyà, i Maria Illa Albert. Es casà a la catedral de Girona el 25 de febrer de 1849 amb Maria García, establint el seu domicili al carrer del Teatre. Anteriorment, el 1845 i 1847, va viure respectivament als números 11 i 10 del carrer Ballesteries. Miquel Bosch va ser un músic professional força actiu a Girona durant les dècades centrals del segle XIX. De 1830 a 1831 va ser instrumentista de trompa en la capella de música de la catedral de Girona a on tocaven quatre oncles seus de part de mare.¹⁹ En la temporada de 1838-1839 formava part com a intèrpret de violí i trompa d'una orquestra de catorze músics que actuava al teatre del Pallol. El 1842 quan l'orquestra s'havia ampliat a disset músics Miquel Bosch constava com a *Altro primo violino* en qualitat de substitut del primer violí i director Francesco Berini. El 1847 inaugurà la temporada d'activitats musicals a l'aire lliure a Girona amb els balls de nit de Sant Joan, dirigint una orquestra de catorze músics, la majoria membres de l'orquestra del teatre. L'any 1854 actuà com a director dels balls de màscares.²⁰

2.1.7. ESTEVE BRUGUÉ FIGUERAS

Junt amb dos músics més el 7 d'abril de 1846 va ser admès com a membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va néixer

¹⁸ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg.92, 101 i 103

¹⁹ GALDON, M., *La música a la catedral de Girona durant la primera meitat del segle XIX*, (tesi no publicada), Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona, pàg. 683-685.

²⁰ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 34, 100-101, 104 i 137.

Ballada de sardanes a la plaça Mn. Jacint Verdaguer de Cassà de la Selva amb motiu de la Fira de Santa Tecla (entre 1910 i 1915). Procedència: AMCS (l'Abans de Cassà). Col·lecció Narcís Dalmau Mata. Autor desconegut.

a Girona el 22 de maig de 1820. Era fill de Simó Brugué Roca, terrisser, i Francesca Figueras Bosch. Era músic de professió. El 4 de desembre de 1845 es casà a la catedral de Girona amb Caterina Grabalosa Corp. En el padró de Girona de 1847 consta empadronat a la Placeta de Sant Josep. Està documentada la seva presència en l'orquestra del teatre del Pallol de Girona l'any 1854 com a instrumentista de trombó. Continuà com a intèrpret de baix en l'orquestra que el 29 d'octubre de 1860 inaugurà el nou *Teatro de la Reina* amb la interpretació de *La Traviata*. La seva participació en l'orquestra del teatre Girona està documentada fins 1864.²¹

2.1.8. JOSEP CALDES ALBERTÍ

Membre de l'orquestra de Llagostera formada el 24 d'abril de 1853. Va néixer a Llagostera el 14 de novembre de 1838. Era fill de Gerard Caldes Roig, ferrer, i Francesca Albertí Quintana. El 3 de gener de 1872 es casà a la catedral de Girona amb Teresa Blanxart Codolar. El seu pare era el propietari d'una sala de ball llogada pels membres de l'orquestra. La sala de ball estava situada en la primera planta d'una casa del carrer Fonolleras de Llagostera,

²¹ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 102, 122 i 124

actualment carrer Santa Anna, i que correspondria a l'edifici conegut avui dia com Can Caldes o el Casino vell que fa cantonada amb la Plaça del Mercat.

2.1.9. MATEU CALSADA COROMINAS

Membre de l'orquestra de Cassà de la Selva formada el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva el 8 de gener de 1833. Era fill de Joan Calsada Carreró, corder, i Rosa Corominas Jubert. Es casà el 5 de gener de 1867 a Cassà de la Selva amb Anna Llorens Cassà.

2.1.10. MANEL CARBÓ ARTIGAS

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844 i el 16 de juny de 1845. Va néixer a Girona el 5 de març de 1825. Era fill de Francesc Carbó Peracaula, sabater, i Francesca Artigas Galceran. Es casà dues vegades, primer amb Manela Agustí Bou el 25 de maig de 1852 i després amb Carolina Martí Riera el 5 d'agost de 1865. Tot dos matrimonis van tenir lloc a la catedral de Girona. Gràcies a una iniciativa benèfica de l'Ajuntament de Girona l'any 1840 va ser escollit junt amb altres cinc nens de famílies pobres i sense recursos de la ciutat per rebre classes de música de Francesco Berini, llavors primer violí de l'orquestra del teatre del Pallol. Hi ha constància que formà part de l'orquestra del teatre de Girona l'any 1847, 1850 i 1860. En aquest darrer any consta com a instrumentista de clarinet de l'orquestra que inaugurà el *Teatro de la Reina* el 29 d'octubre de 1860 amb la interpretació de *La Traviata*.²² En un llibre de comptes generals d'ingressos i despeses del *Teatro de la Reina* de la temporada de 1862-1863 el nom de Manel Carbó apareix dos vegades, primer com a cantant amb la categoria de *partiquino* i després anotat a mà com a membre de l'orquestra, sembla que com a segon clarinet.²³ Per un anunci del periòdic *El postillón* de Girona sabem que l'any 1850 era membre d'una cobla de Girona de set músics vinculada al teatre de la ciutat i que feia actuacions en diferents pobles de la província.²⁴

²² COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 100-102 i 107.

²³ *Teatro de la Reina. Año cómico de 1862 a 1863. Primer temporada. Cuentas generales de ingresos y gastos.* (1863), Girona, pàg. 35 i 39.

²⁴ *El postillón. Periódico político y de avisos de la provincia de Gerona.* Año XIV. Núm. 6044. Diumenge 27 d'octubre de 1850, pàg. 4, (dins secció *Avisos*).

2.1.11. JOSEP CASAS CODOLAR

Membre de l'orquestra de Llagostera formada el 24 d'abril de 1853. Va néixer a Llagostera el 8 d'octubre de 1843. Era fill de Francesc Casas Massot, taper, i de Maria Codolar Juyá. Es casà a Llagostera l'11 de juny de 1864 amb Maria Mercè Darder Codolar.

2.1.12. RAMON CASAS FERRER

Membre de la cobla formada a Girona el 2 de gener de 1850. Va néixer a Girona el 4 de febrer de 1826. Era fill de Pau Casas Llenas, corder, i Anna Ferrer Masanet. Tenia l'ofici de corder. Es casà a la parròquia de Santa Susanna del Mercadal de Girona el 21 d'abril de 1851 amb Dolors Vert Viñolas. En el matrimoni actuà com a testimoni Joan Artau propietari de la sala de ball *Odeón* de Girona habilitada com a teatre en funcions entre 1857 i 1860.²⁵ Va ser membre de l'orquestra del teatre del Pallol de Girona en la dècada dels cinquanta i el seu darrer empresari en la temporada 1856-1857 abans del seu tancament definitiu.²⁶

2.1.13. JOAN CASSÀ COLOM

Membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva el 21 d'octubre de 1828. Era fill de Salvi Cassà Bota i Teresa Colom Contastins. Es casà el 18 de juny de 1853 a Cassà de la Selva amb Catalina Oller Vilagran.

2.1.14. DOMINGO CASSÀ CRUZ

Membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva el 15 de juny de 1825. Era fill de Narcís Cassà Bota, taper, i Narcisa Cruz Garriga. Es casà el 23 de juny de 1850 a Cassà de la Selva amb Francesca Alsina Molla. Era cosí de Joan Cassà Colom també membre de la mateixa orquestra. Va morir a Cassà de la Selva el 20 de març de 1857.

2.1.15. JOSEP CLARÀ ALBERTÍ

Membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva

²⁵ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 20, 50, 92-93.

²⁶ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 92.

el 26 de març de 1827. Era fill de Cristòfol Clarà Albertí, teixidor, i Francesca Albertí Morrofred.

2.1.16. MAGÍ CODINA BALAT

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844 i el 16 de juny de 1845. Va néixer a Tortellà el 29 d'agost de 1823. Era fill de Tomàs Codina Rusiñol, teixidor, i Antonia Balat Ciurana. Es casà a Salt el 23 de juny de 1854 amb Cecília Castany Barceló. A banda de músic era teixidor. Segons el padrons de Girona el 1845 vivia amb els seus pares en el primer pis dels número 9 del carrer de les Bernardes i el 1847 en el primer pis del número 10 del carrer Font Major. L'any 1847 era membre de l'orquestra del teatre del Pallol de Girona.²⁷

2.1.17. NARCÍS COROMINAS OLIVER

Membre de la «Cobla d'en Roca de Celrà» formada el 23 de febrer de 1867. Va néixer a Cornellà del Terri el 29 d'octubre de 1824. Era fill de Pere Corominas Julià i Maria Angela Oliver Ros. Es casà dues vegades, primer el 10 de desembre de 1855 a Pujals de Cavallers amb Gertrudis Casademont Sala i després el 29 d'abril de 1870 a Celrà amb Catalina Carreras. Va morir a Celrà el 12 de setembre de 1897.

2.1.18. JOAN COSTA VILELLA

Membre junt amb els seus germans Josep, Narcís i Pere de la cobla de Sant Jordi Desvalls ampliada l'11 de febrer de 1854 amb la incorporació d'Albert Pastells Taberner. Va néixer a Sant Jordi Desvalls el 15 de juny de 1823. Era fill de Joaquim Costa Maynau, menestral i també músic, i Caterina Vilella Faixat. Es casà amb Gertrudis Costa Pibernat.

2.1.19. JOSEP COSTA VILELLA

Membre junt amb els seus germans Joan, Narcís i Pere de la cobla de Sant Jordi Desvalls ampliada l'11 de febrer de 1854 amb la incorporació d'Albert Pastells Taberner. Va néixer a Sant Jordi Desvalls el 20 de setembre de 1815. Era fill de Joaquim Costa Maynau, menestral i també músic, i Caterina Vilella Faixat. Es casà dues vegades, el 4 de maig de 1839 a Sant Jordi Desvalls amb

²⁷ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 107.

Llúcia Barris Comas i el 7 de desembre de 1859 a Celrà amb Rita Vilar Carró. Va morir a Sant Jordi Desvalls l'11 d'abril de 1867

2.1.20. NARCÍS COSTA VILELLA

Membre junt amb els seus germans Joan, Josep i Pere de la cobla de Sant Jordi Desvalls ampliada l'11 de febrer de 1854 amb la incorporació d'Albert Pastells Taberner. Va néixer a Sant Jordi Desvalls el 7 de gener de 1809. Era fill de Joaquim Costa Maynau, menestral i també músic, i Caterina Vilella Faixat. Es casà dues vegades, primer el 22 de desembre de 1841 amb Llúcia Duran Pagès i després el 19 de desembre de 1854 amb Isabel Ruat Barris. Tot dos matrimonis van tenir lloc a Sant Jordi Desvalls. Va morir a Sant Jordi Desvalls el 14 d'octubre de 1867.

La relació de la família Costa amb la música continuà varies generacions després de Narcís Costa Vilella. També va ser músic el seu fill Joan Costa Duran, a la vegada pare del fiscornaire Joan Costa Barbosa, un personatge força important en la història de la música a Cervià de Ter, mestre de músics i fundador de les cobles d'aquesta població anomenades Sant Jordi, Joventut Empordanesa i la Cervianenca, a més de ser pare d'altres dos músics Narcís i Joaquim Costa Horts.²⁸

2.1.21. PERE COSTA VILELLA

Membre junt amb els seus germans Joan, Josep i Narcís de la cobla de Sant Jordi Desvalls ampliada l'11 de febrer de 1854 amb la incorporació d'Albert Pastells Taberner. Va néixer a Sant Jordi Desvalls el 7 de febrer de 1811. Era fill de Joaquim Costa Maynau, menestral i també músic, i Caterina Vilella Faixat.

2.1.22. FREDERIC DETRELL QUINTANA

Membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va néixer a Girona el 12 de febrer de 1822. Era fill de Josep Detrell Menta, sastre, i Caterina Quintana Ribas. Es casà a la catedral de Girona el 6 de desembre de 1847 amb Joaquina Coll Oliva. A banda de músic era escriptor. Pel registre del naixement d'un dels seus fills sabem que l'any 1850 vivia en el número 2 de la Plaça de l'Oli de Girona. Gràcies a una iniciativa benèfica

²⁸ BRUGUÉS, LL. i E. VIDAL, *El llarg exili de Narcís Costa-Horts*, "Revista de Girona", núm. 266, 2011, (Girona), pàg. 50-52.

de l'Ajuntament de Girona l'any 1840 va ser escollit junt amb altres cinc nens de famílies pobres i sense recursos de la ciutat per rebre classes de música de Francesco Berini, llavors primer violí de l'orquestra del teatre del Pallol. Dels sis nens que van rebre classes de Francesco Berini, Frederic Detrell va ser el primer que es va professionalitzar perquè l'any 1842 era el *Primo violino dei secondi* a l'orquestra del teatre de Girona. Formà part com a intèrpret de violí de l'orquestra que interpretà *La Traviata* en la inauguració del *Teatro de la Reina* el 29 d'octubre de 1860, orquestra de la que segons documentació continuà sent membre en la temporada de 1862-1863. Un germà dit Francesc també va ser membre de l'orquestra del teatre de Girona a partir de 1847.²⁹

2.1.23. FRANCESC FÀBREGAS ALEMANY

Membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va néixer a Cassà de la Selva el 24 de juliol de 1821. Era fill de Joaquim Fàbregas Espolla i Rosa Alemany Carbó. Era sastre a més de músic. Es casà dues vegades, primer el 21 d'agost de 1845 amb Maria Gràcia Martí Pagès i després el 20 de desembre de 1867 amb Joaquina Giralt Vilella. Tot dos matrimonis van tenir lloc a la catedral de Girona. Segons el padró d'habitants de Girona de 1847, on apareix com a músic, vivia al número 9 del carrer del Portal Nou. Va ser membre de l'orquestra del teatre del Pallol de Girona des de principis de la dècada dels quaranta del segle XIX com a instrumentista de flauta. Formà part com a primer flautista de l'orquestra que el 29 d'octubre de 1860 inaugurà el *Teatro de la Reina* de Girona amb la interpretació de *La Traviata*,³⁰ lloc que continuà ocupant en la temporada de 1862-1863.³¹

2.1.24. JOSEP FELIU LLORET

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense* coneguda com la Nova, formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 21 de gener de 1852. Era fill de Baudili Feliu Casañas i Rosa Lloret Niell. Es casà amb Laureana Tayeda Llaytó el 23 de desembre de 1878 a Cassà de la Selva. Tenia l'ofici de taper. Va morir a Cassà de la Selva el 15 de març de 1910.

²⁹ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 100-102, 106-107.

³⁰ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 102.

³¹ *Teatro de la Reina. Año cómico de 1862 a 1863...*, citat, pàg. 39.

Ballada de sardanes a la plaça Mn. Jacint Verdaguer de Cassà de la Selva amb motiu de la Festa Major (primers anys del segle XX). Procedència: AMCS (l'Abans de Cassà). Col·lecció Joan Maymí. Autor: L.M.

2.1.25. JOAN FERRER ARMIDES

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844, 16 de juny de 1845 i 31 d'octubre de 1845. Va néixer a Zamora. Els seus pares es deien Josep i Caterina. Segons el registre municipal de Girona es casà a la catedral el 13 de febrer de 1845 amb Maria Corominas Pratsevall. A més de músic era corder. Segons el padró d'habitants de Girona de 1847 vivia a la planta baixa del número 15 del carrer Cort Reial. L'any 1842 era membre de l'orquestra del teatre del Pallol de Girona com a instrumentista de clarinet on coincidí amb un altre músic anomenat Salvador Coll que anys després, el 28 de novembre de 1855, actuaria com a padrí en el bateig del seu fill Enric a la catedral de Girona.³²

2.1.26. GAJETÀ FERRUSOLA BOHIGAS

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844 i 16 de juny de 1845. Va néixer a Girona el 10 d'agost de 1828. Era fill de Gaietà Ferrusola Cotó i Narcisa Bohigas Estevanell. En alguna documentació el seu pare consta com a passamaner i en d'altra com a corder. A més de músic era escriptor. Es casà a la catedral de Girona el 31 de gener de 1856 amb Mercè Ferrer Remus. Per un anunci del periòdic *El postillón* sabem que l'any 1850 era membre i representant d'una cobla de Girona integrada per set músics vinculada al teatre de la ciutat i que feia actuacions en poblacions de la província.³³ La seva relació amb una cobla de Girona està documentada també l'any 1867 en aquest cas amb una cobla de vuit músics que durant les dècades dels seixanta i setanta interpretava sardanes llargues a la Plaça del Vi durant les fires.³⁴ La seva carrera musical també va estar molt vinculada a l'orquestra del teatre de Girona de la que ja era membre l'any 1847. Com a intèrpret de trombó formà part de l'orquestra que interpretà *La Traviata* en la inauguració del *Teatro de la Reina* el 29 d'octubre de 1860. L'any 1864 continuava sent membre de l'orquestra del teatre tocant els timbals.³⁵

³² COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 101.

³³ *El postillón. Periódico político y de avisos de la provincia de Gerona*. Año XIV. Núm. 6044. Diumenge 27 d'octubre de 1850, pàg. 4, (dins secció *Avisos*).

³⁴ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 104.

³⁵ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 101-102, 124.

2.1.27. MIQUEL GICH COLL

Professor de música i director de les orquestres formades el 28 de maig de 1850 a Cassà de la Selva, després coneguda com «La Vella», i el 24 d'abril de 1853 a Llagostera. Va néixer a Torroella de Montgrí el 3 de març de 1819. Era fill de Miquel Gich Estragués, calceter, i Maria Mercè Coll Codina. El 13 de novembre de 1841 es casà a Torroella de Montgrí amb Anna Fontanet Parés. Miquel Gich és un personatge important en la història de la cobla a les comarques gironines. Va ser membre de tres cobles de Torroella de Montgrí formades l'11 de gener i 2 de març de 1841 i el 25 d'abril de 1843. Probablement aquesta última, ampliada a sis músics, sigui la cobla que encapçalada per Miquel Gich va actuar al Gran Teatre del Liceu de Barcelona l'any 1850.³⁶ També va fer de professor de música i director d'una orquestra formada a Vidreres el 10 d'abril de 1859.³⁷ De vegades Miquel Gich apareix a la documentació com a Miquel Gich i Massaró. El sobrenom o àlies Massaró afegit darrera del cognom Gich ja apareix en el nom del seu besavi. Dos dels seus fills, Josep i Frederic també van ser músics. Va morir a Palafrugell el 21 d'octubre de 1896.

2.1.28. LLUÍS GRUART ABRAS

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense* coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 29 de maig de 1853. Fill de Martín Gruart Teixidor, taper, i Maria Esperança Abras Mateu. Es va casar dues vegades, primer el 12 de maig de 1881 amb Ramona Torras Ros a Cassà de la Selva, i posteriorment amb Lluïsa Maymí Pontjoan. En el primer matrimoni va fer de testimoni un altre membre de l'orquestra anomenat Josep Abras. Tenia l'ofici de taper. Era germanastre de Martí Gruart Dausà també membre de la mateixa orquestra. Va morir a Cassà de la Selva el 20 d'octubre de 1920.

2.1.29. MARTÍ GRUART DAUSÀ

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense* coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la

³⁶ BAUTISTA, J. , *Els protocols notariais, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca del Baix Empordà (1840-1880)...*, citat, pàg. 410-413.

³⁷ BAUTISTA, J. , *Els protocols notariais, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca de la Selva (1840-1870)...*, citat, pàg. 102.

Selva el 15 d'abril de 1847. Era fill de Martí Gruart Teixidor , taper, i Maria Dausà Montaner. Tenia l'ofici de taper. Era germanastre de Lluís Gruart Abras també membre de la mateixa orquestra.

2.1.30. RAMON ILLA SOLER

Junt amb dos músics més el 7 d'abril de 1846 va ser admès com a membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va néixer a Girona el 6 de febrer de 1822. Fill de Ramon Illa Puig, torner, i Margarida Soler Sitjar. Es casà a la catedral de Girona el 24 de desembre de 1843 amb Maria Carreras Suñer. El seu pare era un mestre fuster especialitzat en la fabricació d'instruments musicals i emparentat amb quatre germans músics que tocaven a la capella de música de la catedral de Girona.³⁸ Segons els padrons de Girona de 1845 i 1847 era botiguer i vivia a l'entresòl del número 3 de la Plaça de les Cols.

2.1.31. LLUCIÀ LLORET LLACH

Membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva el 30 de setembre de 1837. Era fill de Joan Lloret Vilar, taper, i Rosalia Llach Torrent. Es casà el 16 de maig de 1863 a Cassà de la Selva amb Joaquina Figaró Dausà. Un germà anomenat Pere també va ser membre de la mateixa orquestra.

2.1.32. PERE LLORET LLACH

Membre de l'orquestra formada a Cassà de la Selva el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella». Va néixer a Cassà de la Selva el 12 de setembre de 1832. Era fill de Joan Lloret Vilar, taper, i Rosalia Llach Torrent. Es casà el 17 de desembre de 1854 a Cassà de la Selva amb Joaquina Maymir Ferrer. Un germà dit Lluçà també va ser membre de la mateixa orquestra. Va morir a Cassà de la Selva el 6 d'agost de 1878.

2.1.33. RAFEL MEDINYÀ PÉREZ

Professor i membre de la cobla de Girona formada el 2 de gener de 1860. Va néixer a Girona el 13 d'abril de 1832. Era fill de Pere Medinyà Palet, botiguer, i Teresa Pérez Tort. Segons el padró de Girona de 1845 vivia als

³⁸ GALDON, M., *La música a la catedral de Girona...*, citat, pàg. 670.

baixos del número 24 de la Plaça de les Cols on els seus pares tenien una botiga. Va ser membre de l'orquestra del teatre del Pallol des de 1855 i formà part com a segon flauta de l'orquestra que el 29 d'octubre de 1860 inaugurà el *Teatro de la Reina* amb la interpretació de *La Traviata*.³⁹

2.1.34. MANEL MERCADER BISBE

Membre de la «Cobla d'en Mercader» formada el 8 d'abril de 1856 a Celrà. Va néixer a Celrà el 19 de maig de 1835. Era fill de Josep Mercader Montaner, també músic, i Josepa Bisbe Roura. Es casà a Celrà el 31 de juliol de 1863 amb Maria Dolors Noguer Roura.

2.1.35. JOSEP MERCADER HEREU

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense* coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 19 d'agost de 1842. Era fill de Pere Mercader Montaner, també músic, i Maria Hereu Boada. En el seu bateig actuà com a padrí el seu oncle Josep Mercader també músic. Es casà dues vegades, el 22 d'agost de 1864 amb Maria Domingo Garriga i el 13 de novembre de 1869 amb Francesca Llonch Planas. Tot dos matrimonis van tenir lloc a Cassà de la Selva.

2.1.36. JAUME MERCADER MONTANER

Membre de la «Cobla d'en Mercader» formada el 8 d'abril de 1856 a Celrà. Va néixer a Celrà el 8 de setembre de 1806. Era fill de Jaume Mercader Ponach, també músic, i Caterina Montaner Carreras. Els seus dos avis també eren músics. Es casà a Celrà el 26 de gener de 1852 amb Teresa Cortada Pagès. Va morir a Celrà el 22 de setembre de 1887.

2.1.37. JOSEP MERCADER MONTANER

Membre i representant de la «Cobla d'en Mercader» formada el 8 d'abril de 1856 a Celrà. Va néixer a Celrà aproximadament el 1807. Era fill de Jaume Mercader Ponach, també músic, i Caterina Montaner Carreras. Els seus dos avis també eren músics. Es casà a Celrà l'1 de maig de 1833 amb Josepa Bisbe Roura. Un fill anomenat Manel també va ser músic i membre de la mateixa cobla. Va morir a Celrà el 4 de maig de 1874

³⁹ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 102.

2.1.38. PERE MERCADER MONTANER

Membre de la «Cobla d'en Mercader» formada el 8 d'abril de 1856 a Celrà. Va néixer a Celrà el 10 de desembre de 1811. Era fill de Jaume Mercader Ponach, també músic, i Caterina Montaner Carreras. Els seus dos avis també eren músics. Es casà el 4 de desembre de 1835 a Cassà de la Selva amb Maria Hereu Boada. Un fill seu dit Josep va ser membre de l'orquestra de Cassà de la Selva anomenada *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada el 14 de gener de 1867.

2.1.39. JOSEP MERCADER PARÉ

Membre de la «Cobla d'en Mercader» formada el 8 d'abril de 1856 a Celrà. Va néixer a Celrà el 10 de desembre de 1820. Era fill de Josep Mercader Ponach, també músic, i Maria Paré Panosa. Es casà a Celrà el 31 de gener de 1850 amb Raimunda Sureda Nogués. El seu pare és autor de les primeres sardanes llargues conegudes datades l'any 1835, i el seu fill Robert va ser el primer director de La Principal de La Bisbal.⁴⁰ Era cosí de Jaume, Josep i Pere Mercader Montaner també membres de la mateixa cobla. Morí a Celrà el 15 d'octubre de 1904.

2.1.40. AMERI MIÀS PASTELLS

Junt amb dos músics més el 7 d'abril de 1846 va ser admès com a membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va néixer al barri del Pont Major de Girona el 20 de maig de 1815. Era fill d'Andreu Miàs Gabau, sastre, i Maria Pastells Boadella. Es casà el 24 de juny de 1851 amb Josepa Portús Comas a l'església de Sant Feliu de Girona. Tenia l'ofici de sastre. Segons els padrons de Girona de 1845 i 1848 vivia als baixos del número 34 del carrer de la Barca on els seus pares tenien una botiga. Segons el padró de 1880, ja casat, vivia al primer pis del número 25 del carrer Calderers. El 8 de maig de 1835 obtingué la plaça de segon violí a la capella de la catedral de Girona on probablement estudià la interpretació del contrabaix.⁴¹ Està documentada la seva presència a l'orquestra del teatre del Pallol de Girona els anys 1842, com a instrumentista de viola, i l'any 1847. L'any 1860 formà part de l'orquestra que el 29 d'octubre de 1860 inaugurà el *Teatro de la Reina*

⁴⁰ ALBERT, LL., *El Método pera aprender a ballar sardanas de Miquel Pardas*, "Torroella de Montgrí: festa major 2007", 2007, (Torroella de Montgrí), pàg. 74.

⁴¹ GALDON, M., *La música a la catedral de Girona...*, citat, pàg. 610.

Ballada de sardanes a la plaça de l'Oli de Girona durant la Festa Major de la Cort Reial. A l'esquerra, la Farmàcia Roca. Fotografia datada el setembre de 1918. Procedència: Ajuntament de Girona. CRDI. Col·lecció l'Abans de Girona. (Autor desconegut).

amb la interpretació de *La Traviata*.⁴² En aquesta època actuava com a primer viola sent un dels músics veterans de la formació de la que encara formava part l'any 1863.⁴³ Va morir a Girona el 12 de març de 1882.

2.1.41. FRANCESC D'ASSÍS MULÀ ROS

Membre de la «Cobla d'en Roca de Celrà» formada el 23 de febrer de 1867. Va néixer a Campdorà el 13 de març de 1843. Era fill de Sixte Mulà Romans i Narcisa Ros Julià. Es casà el 1871 amb Maria Alsina Calvet.

2.1.42. JOSEP NOGUERA JUBERT

Director de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Vidreres l'11 de gener de 1842. Era fill de Jaume Noguera Oliver i de Caterina Jubert Tomàs. Es casà el 8 de gener de 1870 a Cassà de la Selva amb Francesca

⁴² COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 101 i 102.

⁴³ *Teatro de la Reina. Año cómico de 1862 a 1863...*, citat, pàg. 39.

Xiberta Salvador. Tenia l'ofici de taper. Va ser membre de dos orquestres de Vidreres, la primera formada el 10 d'abril de 1859 en la qual va ser alumne de Miquel Gich Coll i la segona formada el 8 de novembre de 1860 de la qual va ser director. Va morir a Cassà de la Selva el 12 de març de 1874.

2.1.43. MIQUEL NONELL MERCADER

Director de la «Cobla d'en Roca de Celrà» formada el 23 de febrer de 1867. Va néixer a Celrà l'1 de maig de 1819. Era fill de Miquel Nonell Rigau, músic, i Maria Mercader Ponach. Es casà dues vegades, el 27 d'abril de 1843 a Celrà amb Clara Bosch Prat i el 16 de novembre de 1847 a Ultramort amb Maria Pont Viñas. Com a director donà nom a la cobla perquè el seu sobrenom era Roca. Un fill seu anomenat Narcís també era músic i també formà part de la mateixa cobla. Era cosí dels tres germans Mercader Montaner i de Josep Mercader Paré que formaren la «Cobla d'en Mercader» de Celrà el 8 d'abril de 1856. Va morir a Celrà l'11 de març de 1897.

2.1.44. NARCÍS NONELL PONT

Membre de la «Cobla d'en Roca de Celrà» formada el 23 de febrer de 1867. Va néixer a Celrà el 30 d'octubre de 1848. Era fill de Miquel Nonell Mercader, músic, i Maria Pont Viñas. Es casà a Celrà el 19 de març de 1870 amb Maria Mercè Reixach Teixidor. El seu pare, conegut com en Roca, era el director de la cobla.

2.1.45. FRANCESC PAGÈS PUGET

Membre de l'orquestra de Girona formada el 31 d'octubre de 1845. Va ser batejat a la parròquia de Sant Feliu de Girona el 3 de maig de 1814. Era fill de Francesc Pagès Suñer i Teresa Puget Bou. Es casà a la catedral de Girona el 12 de novembre de 1842 amb Narcisa Mateu Pujol. Segons el padró d'habitants de Girona l'any 1845 vivia en el tercer pis del número 5 del carrer Albareda. L'any 1842 tocava el clarinet en l'orquestra del teatre del Pallol de Girona en la qual també està documentat l'any 1847. L'any 1857 va presentar una oferta a l'Ajuntament de Girona per gestionar el teatre del Pallol que no va poder fer efectiva pel seu tancament aquell mateix any a conseqüència de l'estat gairebé ruïnós de l'edifici.⁴⁴

⁴⁴ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 92 i 101.

2.1.46. MIQUEL DE PALOL TORRAS

Membre de les orquestres de Girona formades el 12 de novembre de 1844, 16 de juny de 1845 i 31 d'octubre de 1845. Va néixer a Girona el 5 de gener de 1817. Era fill de Miquel de Palol Rovira, xocolater, i Manela Torras Nadal. Es casà el 28 de juliol de 1841 amb Anna Vallmajor a l'església de Sant Feliu de Girona. A banda de músic era xocolater. L'any 1845 vivia als baixos del número 4 del carrer Ballesteries de Girona on segurament regentava una botiga. L'any 1847 consta empadronat al número 6 del carrer Cort Reial on també regentava una botiga. L'any 1842 era el segon *contrabasso al cembalo* en l'orquestra del teatre del Pallol de Girona en la qual també està documentat l'any 1847 i 1860. En aquest darrer any formà part com a primer flautista de l'orquestra que interpretà *La Traviata* en la inauguració del *Teatro de la Reina* el 29 d'octubre de 1860.⁴⁵

2.1.47. IGNASI PASTELLS ISERN

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva l'1 de febrer de 1847. Era fill d'Ignasi Pastells Clascar, taper, i Francesca Isern Vicens. Tenia l'ofici de taper. Es casà el 31 de gener de 1870 a Cassà de la Selva amb Vicenta Gruart Morell. Era cosí d'altres dos músics: Albert Pastells Taberner i Ameri Miàs Pastells. Segons comenta Josep Loredó Moner en el seu blog de fotografies de formacions instrumentals de Catalunya, Ignasi Pastells després de tocar amb «La Nova» va tocar en una primitiva «Selvatana» que va existir de 1893 a 1895.⁴⁶

2.1.48. ALBERT PASTELLS TABERNER

L'11 de febrer de 1854 va ingressar en la cobla de Sant Jordi Desvalls formada pels quatre germans Costa i el 20 d'octubre de 1856 en una cobla de població indeterminada integrada per quatre músics de diferents poblacions. Membre junt amb dos músics més d'una cobla de població indeterminada formada el 17 de maig de 1862. Va néixer al barri del Pont Major de Girona el darrer dia dels mes de febrer de 1825. Fill d'Andreu Pastells Clascar i Margarida Taberner Terradas. Es casà amb Isabel Coma. Tenia l'ofici d'esparter. Gràcies a una iniciativa benèfica de l'Ajuntament de Girona l'any 1840 va ser

⁴⁵ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 101-102, 106-107.

⁴⁶ Vegeu l'etiqueta dedicada a la Unió Cassanenca a: fotosformacionsmusicalsdecataluny.blogspot.com

escollit junt amb altres cinc nens de famílies pobres i sense recursos de la ciutat per rebre classes de música de Francesco Berini, llavors primer violí de l'orquestra del teatre del Pallol. Tot i això no hi ha constància que arribés a ser membre de l'orquestra del teatre.⁴⁷ També eren músics un fill dit Martirià i els seus cosins Ameri Miàs Pastells i Ignasi Pastells Isern. El 1848 encara solter vivia amb el seu pare al número 158 del carrer Pont Major. Al padró de Girona de 1892 va ser inscrit com a músic de professió i vivia amb la seva esposa al mateix carrer Pont Major però al número 56.

2.1.49. PAU PIBERNAT VILLÀ

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 3 de novembre de 1849. Fill de Marià Pibernat Falgueras, sabater, i Anna Villà Ribó. Tenia l'ofici de taper.

2.1.50. FERMÍ POCH DOMINGO

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 6 de desembre de 1844. Fill d'Antoni Poch Llausàs, taper, i Caterina Domingo Toron. Es casà el 23 d'abril de 1884 a Cassà de la Selva amb Felícia Mir Guitart. Tenia l'ofici de taper. Un germà dit Vicenç també era músic i membre de la mateixa orquestra. Va morir a Cassà de la Selva el 18 de novembre de 1908.

2.1.51. VICENÇ POCH DOMINGO

Membre de l'orquestra *Orfeón Cassanense*, coneguda com «La Nova», formada a Cassà de la Selva el 14 de gener de 1867. Va néixer a Cassà de la Selva el 17 d'agost de 1847. Fill d'Antoni Poch Llausàs, taper, i Caterina Domingo Toron. Tenia l'ofici de taper. Un germà dit Fermí també era músic i membre de la mateixa orquestra.

2.1.52. FRANCESC PRAT ALSINA

Membre de les orquestres de Cassà de la Selva formades el 28 de maig de 1850, posteriorment coneguda com «La Vella», i el 14 de gener de 1867,

⁴⁷ COSTAL, A. et al. *La inauguració...*, citat, pàg. 100.

al mismo sr. Gich ciento sesenta duros plata, a saber, treinta y dos duros cada uno de los otorgantes en cada año obligándose a pagar por trimestres adelantados.

11. Undécimo, todos los productos que harán en el primer año de contrata se repartirán, a saber, la mitad para el sr. Gich y la otra mitad para los otorgantes, en el segundo año todos los productos se repartirán, a saber, al sr. Gich la cuarta parte y los restantes entre los otorgantes, y en el último año todos los productos serán repartidos por iguales partes entre el mismo sr. Gich y los otorgantes.

12. Duodécimo y finalmente que tanto el sr. Gich como los demás otorgantes quedan obligados por viril parte al pago del arriendo de la sala de baile que tienen arrendada al espresado Caldes por precio de cuatro onzas anuales, empezando el primero de octubre del corriente año hasta finida la contrata.

Con d[ic]hos pactos otorgan la presente esc[ritu]ra que prometen puntualmente cumplir sin dilación ni excusa alguna con enmienda de costas y daños bajo obligación de todos sus bienes habidos y por haber, a saber, d[ic]hos Pedro Rissech y Mas, Gerardo Caldes, Fran[cis]co Casas, Pedro Albertí y Sabater y Fran[cis]co Vidal cada uno por su hijo y no por los demás que entren a ser discípulos de d[ic]ho sr. Gich, renunciando los beneficios, leyes y d[e]r[ech]os de su favor y con juramento que prestan según estilo confirmar la presente esc[ritu]ra. Y los contrahentes conocidos de mí el es[criba]no y advertidos del r[ea]l decreto sobre hipotecas de veinte y seis noviembre último que deberá presentarse para el registro dentro doce días contados desde el siguiente inclusive al del otorgamiento de este contrato, bajo nulidad de que así mismo les he hecho entender de palabra, lo otorgan siendo testigos Ignacio Coll y Manuel Pujol (*) uno de los cuales firmó por d[ic]hos Gerardo Caldes, Pedro Albertí y Fran[cis]co Vidal de su voluntad por espresar no saber escribir, y los demás firman de su mano, de que doy fe (*) vecinos de dicha villa de S[a]n Feliu. Valga esta adición.- Miguel Gich.- Pedro Rissech y Mas.- Fransisco Casas.- Ignacio Coll testigo.- Josef Masmitjà es[criba]no.

DOCUMENT 7

1854, febrer, 11. Girona. Conveni.

AHG. Notaria número 11 de Girona, 695, f. 125. Notari Joan Palet Ferrer.

Los jermans Pere, Joseph, Narcís, i Joan Costa músichs i naturals del poble de/S· Jordi Desvalls i vehins del mateix lloch menos lo primer q[ue] ho és de Rupjà, convenen i se obligan en admetrer i tenir en sa societat compaña o/en sa cobla q[ue] forman los quatre en tots los actes q[ue] hagen o degan desempañar com a tals músichs a Albert Pastells també músich del carrer del Pont Major cerca las muralles de la present ciutat per lo espay de tres anys solam[en]t q[ue] se contarán des de Pascua de Resurrecció pròxim fins passat lo Carnaval de mil vuit-cents cinquanta-i-set, i per consegüent fer-lo també participant lo mateix q[ue] ells de tots los beneficis i lucros q[ue] resultian en favor de la societat, debent ell concurrir axí mateix als gastos i pèrduas q[ue] igualm[en]t resultian contra la mateixa compaña i/en/cas de no cumplir los dits quatre germans ab lo sobre dit sens mediar una causa justa i legal, volen ells incórrer en/la pena de dos-centas lliuras bar[celonines] q[ue] podrà lo Albert Pastells ecsigir-lus de ells i estos

se obligan a entregar-se-las sens dilació ni excusa alguna. I present lo Albert Pastells accepta i se compromet formalment a prestar sos serveis com a músich a la dita societat o cobla per tot lo temps sobre prefiscat baix las bases i condicions sobre espressadas, i en cas q[ue] per sa part deixàs de cumplir lo temps de son empenho com queda dit sens una justa i legal causa vol també incórrer en la pena de iguals dos-centas lliuras q[ue] se li podran ecsigir irremisiblement. I queda també entre ells q[ue] tres mesos antes de conclourer lo Carnaval de mil vuit-cents cinquanta-i-set se degan avisar mutuum[en] t dits germans Costa, i lo Albert Pastells de si voldran o no continuar més ab dita societat. I p[rese]nt a estas cosas Andreu Pastells vehí també del Pont Major consent i aproba tot lo fet per dit Albert son fill, i axí mateix se constitueix fiança i prinsipal obligat del pago de les dos-centas lliuras q[ue] en pena incorria son fill sino cumplís lo temps de son empenho: i al cumpliment de tot lo sobre dit obligan tots junts i lo un al altre recíprocament cada hu per sa part tocant, tots sos respectius béns i drets mobles e immobles presents i esdevenidors baix pena i escriptura de ters i esmena de tots danys i gastos i ab las renunciás en dret necessàrias, i la dita fiança renuncia a la nova constitució dels fiadors, i a las demás de son favor. En testimoni de lo cual, axís ho han otorgat coneguts de mi < de mi > lo infr[ascrit] not[ari] en esta ciutat d[e] Gerona als onse del mes de febrer del any mil vuit-cents cinquanta-i-cuatre: essent testimonis d[on] Bona[ventu]ra Bou i d[on] Pau Capdevila vehins de la mateixa i los otorgants ho han firmat de sas mans del q[ue] fas fe.- Narsís Costa.- Pere Costa.- Joseph Costa.- Juan Costa.- Albert Pastells.- Andreu Pastells.- Ante mí Juan Palet y Ferrer not[ario]

DOCUMENT 8

1856, abril, 8. Girona. Conveni.

AHG. Notaria número 4 de Girona, 847, f. 113-114. Notari Josep Casadevall Nadal.

Pere Mercader vehí de la vila de Cassà de la Selva, Joseph Mercader i Montaner, Jaume Mercader i Montaner los tres germans, altre Joseph Mercader i Paré i Manuel Mercader i Bisbe tots músichs naturals i vehins del poble de Celrà, per devant de mi lo notari i testimonis infrascrits digueren; que desitjosos de formar una associació de música han convingut en formar una copbla per tocar en las yglesias, plasas, saraus i demás a que foren demanats baix la nominació de copbla de Mercader ab los pactes següents.

Primerament lo termini que se ficca per sa duració és el de cinquanta anys contadors des de el dia present, durant lo cual se obligan a no separar-se de los pactes que a continuació se espressaran.

Segon; los mateixos otorgans nombran de comú acort per son representant al referit Joseph Mercader i Montaner al que facultan per fer los tractes verbals o per escrits a cerca lo ajust de preus i demás convinga sobre la obligació de tocar en las funcions a que foren demanats: finida la mort del precitat Joseph Mercader i Montaner, des de ara anomenan i elegexen en lloch i puesto de aquell a Joseph Mercader i Paré.

Tercer; al cumpliment de la obligació o contracte celebrat per son representant no podran los suscrits alegar pretest algun a menos de enfermedat o altre legítima causa regonogada.

Quart; lo temps de cinquanta anys ficat en lo capítol primer serà forsós i obligatori per tots i cada un dels otorgants, no obstant si algun de ells volgués durant dit termini separar-se de esta associació, deurà de abonar i fer entrega a cada un dels demés socios de la quantitat de setanta sinch lliuras, pagadoras, des de el moment que manifestia voler retirar-se, ab moneda corrent de or o plata i no valer ni altre paper amonedat.

Quint; si per la majoria dels socios se acordàs traure o separar algun de ells, no mediant causa legítima regoneguda, deuran de fer-li entrega de la quantitat de quatre-centas lliuras o sien cent lliuras que deuran de fer efectivas cada un dels mateixos ab la mateixa moneda i plasso estipulat en lo pacte anterior.

Sisé; si calsevol dels suscrits tingués alguna enfermedat justificada que sie la mateixa, se li abonarà durant ella la mitat del benefici o lucro que li tocàs percibir si se trobaba ab perfeta salut.

Seté; si vingués a faltar calsevol dels otorgants deixant algun fill que reunís los coneixaments i circumstàncias necessàrias per suplir la falta de son pare, se comprometen a admetrer-lo en lloch i defecte de aquell mediant a subjectar-se a los pactes que conté esta escriptura.

Vuité; com lo dit Manuel Mercader i Bisbe solament conta vint anys complerts i per fins que arribia a la major edat, convenen que tant si est volgués separar-se de lo previngut en esta escriptura, com i si la majoria de los demés socios resolguessen traure-lo de la mateixa associació, no quedarà un ni altre obligat a tenir que satisfere-li ni ell pagar las quantitats que estan descritas en los capítols quart i quint.

Per últim tota cuestió que se promogués sobre lo cumpliment de calsevol dels anteriors pactes volen que sie decidida per personas elegidores entre ells o bé sien dos per cada una de les parts i en cas de discordia per un tercer, obligant-se a no separar-se (*) per est fallat. Enterats de quant se ha previngut en esta escriptura obligan a son cumpliment tots sos respectius béns i drets mobles e inmoebles, presents i veniders, subjectant-se als tribunals del regne a fi de ser compellits breu i sumàriament al igual provingués de sentència definitiva pasada en autoritat de cosa judicada, ab pena i escriptura de ters i demés clàusulas guarentigias roborant-ho ab jurament en virtut del qual renúncia lo dit Manuel Mercader los beneficis de sa menor edat. Coneguts de mi lo notari ho firman en Gerona a vuit de abril de mil vuit-cents cinquanta sis; en testimoni de Tomàs Font i de Joseph Masdevall vehins de ella: (*) de lo= Est aňadit i lo esmenat= faltar calsevol = valen. – José Mercader i Montaner.- Pera Marcader.- Jaume Mercader.- Josep Mercader i Paré.- Manuel Mercader i bisbe.- Davant de mi Josep Casadevall no[tari].

DOCUMENT 9

1856, octubre, 20. Girona. Societat.

AHG. Notaria número 11 de Girona, 697, f. 465-466. Notari Joan Palet Ferrer.

En la ciutat de Gerona a vint del mes de octubre i any mil vuit-cents cinquanta i sis; Pere Sàbat i Joan son fill naturals i vehins del lloch de Foixà, Joan Roca natural i vehí de Sant Jordi Desvalls, i Fran[cis]co Roca natural del mateix Sant Jordi i vehí del de

Salrà, espontàneament convenen i se obligan en admetrer en sa societat i companyia o sia en sa cobla de músichs que forman los quatre en tots los actes que hagen o degan desempeñar com a tals músichs a Albert Pastells també músich natural i vehí del carrer del Pont Major de Gerona per lo espay de sis anys solament que se contarán des de Pasqua de Resurrecció del pròxim any mil vuit-cents cinquanta set i finiran en la vigília de igual die de mil vuyt-cents sexanta tres; i per conseqüent fer-lo també participant lo mateix que ells de tots los beneficis i lucros que resultian en favor de la societat, debent ell concurrir així/mateix als gastos i pèrduas que igualment resultian contra la mateixa companyia. I en cas de no cumplir dits quatre socios ab lo sobredit sens mediar una causa justa i legal, volen ells incórrer en la pena de dos-centas lliuras bar[celonines] que podrà lo Albert Pastells escigir-las de ells, i estos se obligan a entregar-las sens dilació ni excusa alguna. I present lo dit Albert Pastells ho accepta i per lo mateix se compromet formalment a prestar sos serveis com a músich a la dita societat o cobla per tot lo temps sobre preficats baix las bases i condicions sobre espressades, i en cas que per sa part deixàs de cumplir lo temps de son empeño com queda dit sens una justa i legal causa, vol també incórrer en la pena de iguals dos-centas lliuras que se li podran escigir irremisiblement. Queda així mateix convingut entre tots dits sinch socios, que durant dits sis anys ningun de ells podrà ceptar-se de la societat per fer de músich en altre cobla, i en cas de verificar-o incurrirà el que se ceptaria a la pena de las mateixas dos-centas lliuras que se li podran escigir i deurà ell pagar-las irremisiblement; no obstant podrà cualsevol de ells ceptar-se de la societat en cas vulguia deixar de fer de músich en altre cobla, avisant emperò ab tres mesos de anticipació. Més que en cualsevol vacant que hi hage en la societat, per ocupar dita vacant hage i dega ser preferit un dels fills dels mateixos socios con tal que sie apte i capas per lo desempeño de la plasa a cualsevol altre particular. I finalment que tres mesos antes de concluir dits sis anys degan dits socios avisar-se mutuament de si voldran o no continuar ab la mateixa societat. I aixís los referits sinch socios aprovant i ratificant tot lo sobredit prometen ecsactament cumplir tot cuant a cada un de ells incumbesca sens dilació ni excusa alguna baix pena i esc[ritu]ra de ters i restitució i esmena de tots danys i gastos, per lo cual cumpliment obligan lo un/al/altre recíprocament tots sos respectius béns i drets presents i esdevenidors ab las renunciás en dret necessàrias. I present a estas cosas Andreu Pastells vehí també de dit carrer del Pont Major consent i aprova tot lo fet per dit Albert son fill, i així mateix se constitueix fiança i principal obligat, no sols al pago de les dos-centas lliuras que en pena incurriria son fill no cumplint ab lo que se ha compromès sinó i també en tot lo demás que sobre se ha obligat, i per això obliga tant ab dit son fill com assolas tots sos béns mobles e immobles presents i futurs, renunciant per so als beneficis i drets de dividir i cedir las accions, novas constitucions, a la consuetud de Bar[celo]na que parla de dos o més insolidum obligats, a la nova constitució dels fiadors i a las demás de son favor. En testimoni de lo cual aixís ho han otorgat i firmat tots coneguts de mi lo infrascrit notari, essent testimonis d[on] Buenaventura Bou i d[on] Vicens Pagès vehins de esta mateixa ciutat; del que fas fe.- Pedro Sàbat i Llach.- Joan Sàbat i Llach.- Joan Roca i Berangaret.- Fran[cis]co Roca i Berangaret.- Andreu Pastells.- Alberto Pastells.- Ante mí: Juan Palet y Ferrer not[ario].

DOCUMENT 10

1862, maig, 17. Girona. Associació.

AHG. Notaria número 11 de Girona, 703, f. 304. Notari Joan Palet Ferrer.

En la ciudad de Gerona a diez y siete mayo de mil ocho cientos sesenta y dos: los señores Juan Sàbat natural y vecino del pueblo de Foixà, Francisco Roca que lo es vecino de Salrà y natural de S. Jordi Desvalls, y Alberto Pastells natural y vecino del Puente Mayor de Gerona, los tres músicos, constituidos personalmente ante el suscrito notario y testigos dijeron: que en razón a su profesión de músicos, venían en asociarse y comprometerse entre sí por el término sólo de cuatro años a contar desde Pascua de Resurrección de mil ocho cientos sesenta y tres inclusive hasta el carnaval de mil ochocientos sesenta y siete también inclusive, bajo empero las bases y pactos siguientes.

1º Que en esta asociación, y por el término sólo de un año a contar desde Pascua de Resurrección de mil ochocientos sesenta y tres, hasta el último día del carnaval entonces próximo, se haya de admitir a Pedro Sàbat padre del dicho Juan si es que el tal Pedro quiera entrar en ella, y si de entrada, alguno de los tres socios lo quisiera quitar de la sociedad, será obligación de los tres dar y entregar a aquel cien libras cada uno.

2º Que si dentro los cuatro años que regirá esta sociedad, alguno de los tres querrá cepeararse de ella, deberá pagar y entregar a los que queden en la misma, la suma de doscientas libras bar[celonesas] en pena de su cepearación; pero si esta fuese para cesar enteramente en la profesión de músico, quedará exento del pago de dicha cantidad, con todo, en este caso, deberá dar aviso con medio año de antelación.

3º Que los tres socios no podrán hablarse ni insultarse malamente, y el que a esto contravenga, justificado por testigos, incurrirá en la pena de diez y seis duros, que deberá entregar al ofendido.

4º Que los dos socios Francisco Roca, y Alberto Pastells durante la sociedad, quedan privados de poner en ella o en la cobla, ninguno de sus hijos.

5º Que en cualquiera alteración, adición o variación que se intente hacer en esta sociedad se resolverá, y deberá estarse a lo que se acuerde por mayoría de votos.

Y finalmente así lo aprueban y confirmar[sic] prometiéndose mutuamente el exacto y debido cumplimiento de todo cuanto queda estipulado, bajo obligación de todos sus respectivos bienes y derechos habidos y por haber, con enmienda de todos daños, intereses y costas, sujetándose a las justicias y tribunales competentes, para que se les apremie ejecutivamente y como por sentencia definitiva pasada en juzgado al cumplimiento de todo lo dicho. En cuyo testimonio advertidos del registro de hipotecas, así lo han otorgado y firmado conocidos de mí el infr[ascrit]o notario, siendo testigos Vicente Pagès y Juan Oliver vecinos de la misma; del que doy fe. El enmendado = Que los dos= vale. Palet.- Alberto Pastells.- Joan Sàbat.- Franc[cis]co Roca.- Ante mí Juan Palet y Ferrer not[ario]

DOCUMENT 11

1867, gener, 14. Cassà de la Selva. Societat.

AHG. Notaria de Cassà de la Selva, 188, f. 17-20. Notari Josep Bota.

En la villa de Cassà de la Selva de la provincia de Gerona a catorce enero del año de mil ochocientos sesenta y siete. Ante mi d[on] José Bota vecino de la misma, notario público del Colegio Territorial de Barcelona y de los testigos nombraderos, comparecieron José Noguera y Jubert soltero taponero de edad veinte y cinco años, Francisco Prat y Alsina casado, panadero de edad treinta y cuatro años, José Mercader y Hereu viudo, taponero de edad veinte y cinco años, los hermanos Fermín y Vicente Poch y Domingo de edad el primero de veinte y dos años y de diez y nueve el segundo, ambos solteros taponeros, los hermanos José y Jayme Abras y Mayol de edad este de veinte años y de diez y siete aquel, los dos solteros taponeros, Martín Gruart y Dausà soltero, taponero de edad veinte años, Luis Gruart y Abras soltero, taponero, de edad catorce años, Ygnacio Pastells e Ysern soltero, taponero de edad veinte años, Pablo Pibernat y Villà soltero, taponero, de edad diez y siete años y José Feliu y Lloret soltero, taponero, de edad catorce años, asistidos los que se hallan en la menor edad de sus respectivos padres conforme abajo constará, todos vecinos de la citada esta villa de Cassà, asegurando y apareciendo los menores con tal asistencia, así como todos los demás que intervienen en este contrato hallarse en el pleno goce de los derechos civiles y con aptitud y capacidad legal necesarias y dijeron: que por razón de la sociedad u orquesta que acaban de arreglar, han venido al compromiso conebido en los capítulos siguientes,

1. Primero, dicha sociedad deberá ecsistir por espacio de cinco años, contaderos desde primero de agosto prócsimo, durante los cuales dicho José Noguera tendrá el carácter de director y como a tal percibirá cien reales vellón mensuales que deberán entregarle los demás socios, ecscepto Francisco Prat y José Mercader, al igual que el director.

Segundo, todos los individuos de la sociedad no solamente tendrán obligación de tocar en cuantos compromisos verifique el director, si que también de asistir en el local que les señale para las academias que él mismo tenga a bien efectuar, ecsceptuando los socios Prat y Mercader que solo tendrán obligación de acistir a dichas academias u ensayos una vez en cada semana.

Tercero, si alguno de los socios no pudiese tocar por enfermedad, acreditando la imposibilidad por certificación de un físico, no solo quedará libre de funcionar, si que percibirá lo mismo que su consocios u compañeros.

Cuarto, todo lo que se gane durante dicho período, quedará en el fondo de la sociedad, hasta quedar reintegrado lo que la misma esté adeudando.

Quinto, cuantos gastos ocasione la sociedad, serán pagados de los fondos de la misma.

Secsto, si algún individuo de la sociedad concurre a la quinta, podrá disponer de los fondos de la propia sociedad a fin de procurarse substituto, dando empero la suficiente garantía, tanto para responder del dinero [que] saque, como para satisfacer el interés, que será igual al que pague la sociedad por los que tenga a préstamo.

sus obligaciones contraídas podrían carecer de la fuerza legal necesaria, y en garantía de cuanto ellos se han obligado, se instituyen fiadores y prometen esto es, el padre por su hijo, y el hermano por el suyo, pagar lo que en tal caso vinieren obligados en virtud de lo estipulado en esta escritura sin dilación ni efugio alguno; y con estos pactos y condiciones prometen los otorgantes cumplir este contrato y observarlo puntualmente bajo la acción personal y con emmienda de daños y pago de todas costas. En cuyo testimonio así lo otorgan en esta ciudad de Gerona siendo presentes por testigos don José Ribot y Gassull y don Narciso Valentí y Texidor escribientes vecinos de esta ciudad, a quienes y a los otorgantes he leído la escritura íntegramente por haberlo así elegido después de advertidos que tienen el derecho de hacerlo por sí; Y los otorgantes cuyas personas profesión y vecindad conozco firman de todo lo que doy fe = (*) el Francisco de Asís Mulà, de su hermano = Este a[ñ]adido. vale y lo apruevan las partes. -Miguel Nonell.- Narciso Nonell.- Narciso Corominas.- Francisco Alsina.- José Roca.- Fran[cis]co Mulà.- Joan Roca.- Francisco Mulà.- José Garrofa y Fogueras no[tari]o.

BIBLIOGRAFIA

- ALBERT, LL. (2007): *El Método pera apendrer a ballar sardanas de Miquel Pardas*, "Torroella de Montgrí: festa major 2007", (Torroella de Montgrí), pàg. 73-106.
- AYATS, J. CAÑELLAS, M. GINESI, G. NONELL, J. i J. RABASEDA (2006): *Córrer la sardana: balls, joves i conflictes*, Barcelona (Col.lecció Camí Ral, núm. 26)
- AYATS, J. COSTAL, A. i J. RABASEDA (2009): *Sardanes*, Girona (Quaderns de la revista de Girona, núm. 143)
- BAUTISTA, J. (2011): *Les cobles d'en Costa i d'en Jovanet de Calonge (1863-1866)*, Sant Feliu de Guíxols, "Estudis del Baix Empordà", volum 30, (Sant Feliu de Guíxols), pàg. 157-180.
- BAUTISTA, J. (2013): *Els protocols notarials, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca de la Selva (1840-1870)*, "Quaderns de la Selva", núm. 25, (Santa Coloma de Farners), pàg. 93-123.
- BAUTISTA, J. (2014): *Els protocols notarials, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca del Baix Empordà (1840-1880)*, "Estudis del Baix Empordà", volum 33, (Sant Feliu de Guíxols), pàg. 407-451.
- BRUGUÉS, LL. i E. VIDAL (2011): *El llarg exili de Narcís Costa-Horts*, "Revista de Girona", núm. 266 (Girona), pàg. 50-52.
- COSTAL, A. GAY, J. i J. RABASEDA (2010): *La inauguració del Teatre Municipal de Girona l'any 1860. Òpera, espectacle, ciutat*, Girona (Col.lecció Història de Girona, núm. 44)
- GALDON, M. (2003): *La música a la catedral de Girona durant la primera meitat del segle XIX*, (tesi doctoral no publicada), Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.
- MARTINEZ QUINTANILLA, P. (1865): *La provincia de Gerona. Datos estadísticos*, Gerona. *El Postillón: periódico político y de avisos de la provincia de Gerona*. Publicat a Girona. (www.prensahistorica.mcu.es)
- PUERTO, J. (2007): *Diccionari de cobles: del segle XIV al XXI*, Besalú.

RADRESA, J. (2006): *Aportacions al coneixement de la música a Torroella (1700-1850)*, "Torroella de Montgrí: Festa Major 2006", (Torroella de Montgrí), pàg. 9-34.
Teatro de la Reina. Año cómico de 1862 a 1863. Primer temporada. Cuentas generales de ingresos y gastos. (1863), Girona.

FONTS DOCUMENTALS

ARXIUS

Arxiu Diocesà de Girona (ADG)
Arxiu Històric de Girona (AHG)
Arxiu Municipal de Cassà de la Selva (AMCS)
Arxiu Municipal de Girona (AMGi)
Arxiu Municipal de Llagostera (AMLLA)
Arxiu Parroquial de Cassà de la Selva

PORTALS DIGITALS

fotosformacionsmusicalsdecatalunya.blogspot.com
<https://familysearch.org/es>
prensahistorica.mcu.es
www.girona.cat
www.bne.es
www.raco.cat
xacpremsa.cultura.gencat.cat

Séptimo, cualquier individuo de la sociedad que haya tomado fondos de ella a rédito, no podrá recibir dinero alguno hasta haber pagado sus deudas; y de todos modos finida que sea la sociedad, estará obligado a liquidar o satisfacer sus deudas.

Octavo, si alguno de los socios saliendo soldado, marchase al servicio, antes de salir se le entregarán todo el dinero que de la sociedad le corresponda, previa la competente liquidación que al efecto deberá realizarse. Y los referidos socios prometen cumplir escatamente todos y cada uno de los capítulos se dejan estipulados con enmienda de daños y pago de todos gastos. Y presentes Antonio Poch y Llansàs casado, taponero, de edad cincuenta y siete años, Pedro Abras y Contastins casado, trabajador, de edad cuarenta y ocho años, Martín Gruart y Teixidor, casado, taponero, de edad cuarenta y cuatro años, Francisca Ysern, Vicens y por nupcias Pastells viuda, sin profesión, de edad sesenta y dos años, Mariano Pibernat y Falgueras casado, zapatero, de edad cincuenta y dos años y Baudilio Feliu y Casañas casado, trabajador, de edad cuarenta y dos años, todos vecinos de la espresada presente villa de Cassà, padres el primero de los hermanos Fermín y Vicente Poch, el segundo de los hermanos José y Jayme Abras, el tercero de Martín y Luis Gruart, la cuarta del citado Ygnacio Pastells, el quinto de Pablo Pibernat y el sexto de José Feliu consentan a todo lo arriba hecho por sus respectivos hijos y en cuanto necesario sea lo aprueban, ratifican y confirman. Leída integramente por mí el infrascrito notario la presente escritura a las partes y testigos por haberlo así elegido, después de haberles advertido del derecho que tienen de leerla por sí antes de firmar de que doy fe, al igual que de conocer a las mismas partes como y su profesión y vecindad, así lo otorgaron en presencia de los testigos instrumentales Agustín Dalmàs taponero y Narciso Maymí bastero los dos vecinos de esta villa de Cassà, uno de los cuales por los precitados Pedro Abras y Francisca Ysern que han espresado no saber escribir, lo ha firmado de su mano junto con todos los demás que han concurrido al presente contrato de que yo el notario autorizante doy fe. José Noguera.- Francisco Prat.- José Mercader.- Fermín Poch.- Vicente Poch.- José Abras.- Jaime Abras.- Martín Gruart.- Luis Gruart.- Ygnacio Pastells.- Pablo Pibernat.- José Feliu.- Antón Poch.- Martín Gruart.- Mariano Pibernat.- Baudilio Feliu.- Por mi como a testigo y a nombre de los citados Pedro Abras y Francisca Ysern Agustín Dalmàs.- En testimonio de verdad.- José Bota notario.

DOCUMENT 12

1867, febrer, 23. Girona. Societat.

AHG. Notaria número 7 de Girona, 579, f. 143-145. Notari Josep Garrofa Fogueras.

En la ciudad de Gerona a los veinte y tres febrero de mil ochocientos sesenta y siete; ante mi don José Garrofa y Fogueras, notario del Colegio del Territorio de Barcelona, vecino de Gerona y de los testigos nombraderos, comparecieron don Miguel Nonell y Mercader, conocido por Roca, casado, de edad cuarenta y siete años, don Narciso Nonell y Pon, soltero de diez y ocho años su hijo, don Narciso Corominas y Oliver viudo de cuarenta y dos años vecinos del pueblo de Celrà, don Francisco Alsina y Pagès soltero de edad treinta y seis años vecino de esta ciudad, don José Roca

y Batlle soltero de veinte años de edad vecino de San Jordi Desvalls y don Francisco de Asís Mulà y Ros soltero de veinte y cuatro años vecino de Juyá, todos músicos, acompañados el José Roca por su padre don Juan Roca y Braugaret propietario y vecino del mismo San Jordi y (*) otro Francisco Mulà y Ros labrador parcero, vecino del propio pueblo de Juyá, por cuyas circunstancias se hallan todos en el pleno goce de los derechos civiles, dijeron: que a fin de que haya conformidad y cordialidad entre los mencionados músicos, y saber en que a de atenderse cada uno de ellos, han formado sociedad bajo los pactos y condiciones siguientes.

Primero: la sociedad se constituye por término de quince años, que empezarán el día de Pascua de Resurrección próximo del corriente año, hasta igual día de mil ochocientos ochenta y dos, bajo la denominación de Copbla den Roca de Celrà, como en el día está conocida, de la cual será director el nombrado don Miguel Nonell conocido por Roca, a/quien todos los demás socios estarán subordinados para cualquier acto que se ofrezca concerniente a música.

Segundo: que ninguno de los socios incluso el director, podrá separarse de la sociedad, ni ejercer su oficio de músico en ninguna otra parte que la que designará el director, a menos que la sociedad no tuviera compromiso alguno contraído.

Tercero: está convenido entre los mismos socios que en caso de enfermedad positiva y declarada por facultativo y que el socio cualquiera que sea no esté en estado de cumplir los deberes musicales, los demás socios restantes se comprometen de hacer y entregar al que estuviere enfermo, la mitad del estipendio que el tal músico hubiera ganado en las funciones que no haya podido asistir, esceptuando las enfermedades de mugeres, embriaguez y comidas desproporcionadas que la causaran.

Cuarto: sí alguno de los socios venia a separarse voluntariamente de la sociedad sin la debida autorización del director o de la mayoría de los socios, pagará la suma de mil reales inmediatamente de la separación.

Quinto: si alguno de los socios no cumpliera con su deber en la profesión o por alguna falta grave la sociedad determinará sacarlo de ella, no podrá reclamar aquel cosa alguna a la misma sociedad, pero si la falta fuese leve será por primera vez amonestado para su corrección, y en caso de reincidencia pagará aquel la multa de uno hasta seis reales que se le retendrá de lo que ganare.

Sexto: a/fin de que la sociedad marche con aquel honor que corresponde y merezca la aprobación del país, deberán usar los individuos que la componen de los modales y costumbres propias de la clase; a cuyo fin queda prohibido absolutamente el blasfemar del santo nombre de Dios, de la Virgen y de los santos, no menos que de usar de espresiones que puedan afear a la misma sociedad, bajo la multa de cuatro a ocho reales que podrá imponer el director al que así faltara.

Séptimo: que todo cuanto resultare de multas y demás arriba estipulado, se hará un fondo, y quedará en depósito y en poder del representante de la propia sociedad, cuyos fondos se invertirán por gastos de la misma, <lo> bien se repartirán entre los individuos que la forman en el tiempo y del modo que dispondrán los mismos socios:

Y finalmente los nombrados Juan Roca y Braugaret padre del José Roca y Batlle, y Francisco Mulà y Ros hermano del otro Francisco de Asís Mulà, respecto que sus respective hijo y hermano se hallan menores de veinte y cinco años por cuyo motivo

sus obligaciones contraídas podrían carecer de la fuerza legal necesaria, y en garantía de cuanto ellos se han obligado, se instituyen fiadores y prometen esto es, el padre por su hijo, y el hermano por el suyo, pagar lo que en tal caso vinieren obligados en virtud de lo estipulado en esta escritura sin dilación ni efugio alguno; y con estos pactos y condiciones prometen los otorgantes cumplir este contrato y observarlo puntualmente bajo la acción personal y con emmienda de daños y pago de todas costas. En cuyo testimonio así lo otorgan en esta ciudad de Gerona siendo presentes por testigos don José Ribot y Gassull y don Narciso Valentí y Texidor escribientes vecinos de esta ciudad, a quienes y a los otorgantes he leído la escritura íntegramente por haberlo así elegido después de advertidos que tienen el derecho de hacerlo por sí; Y los otorgantes cuyas personas profesión y vecindad conozco firman de todo lo que doy fe = (*) el Francisco de Asís Mulà, de su hermano = Este a[ñ]adido. vale y lo apruevan las partes. -Miguel Nonell.- Narciso Nonell.- Narciso Corominas.- Francisco Alsina.- José Roca.- Fran[cis]co Mulà.- Joan Roca.- Francisco Mulà.- José Garrofa y Fogueras no[tari]o.

BIBLIOGRAFIA

- ALBERT, LL. (2007): *El Método pera apendrer a ballar sardanas de Miquel Pardas*, "Torroella de Montgrí: festa major 2007", (Torroella de Montgrí), pàg. 73-106.
- AYATS, J. CAÑELLAS, M. GINESI, G. NONELL, J. i J. RABASEDA (2006): *Córrer la sardana: balls, joves i conflictes*, Barcelona (Col.lecció Camí Ral, núm. 26)
- AYATS, J. COSTAL, A. i J. RABASEDA (2009): *Sardanes*, Girona (Quaderns de la revista de Girona, núm. 143)
- BAUTISTA, J. (2011): *Les cobles d'en Costa i d'en Jovanet de Calonge (1863-1866)*, Sant Feliu de Guíxols, "Estudis del Baix Empordà", volum 30, (Sant Feliu de Guíxols), pàg. 157-180.
- BAUTISTA, J. (2013): *Els protocols notarians, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca de la Selva (1840-1870)*, "Quaderns de la Selva", núm. 25, (Santa Coloma de Farners), pàg. 93-123.
- BAUTISTA, J. (2014): *Els protocols notarians, documents per a la història de la cobla. El cas de la comarca del Baix Empordà (1840-1880)*, "Estudis del Baix Empordà", volum 33, (Sant Feliu de Guíxols), pàg. 407-451.
- BRUGUÉS, LL. i E. VIDAL (2011): *El llarg exili de Narcís Costa-Horts*, "Revista de Girona", núm. 266 (Girona), pàg. 50-52.
- COSTAL, A. GAY, J. i J. RABASEDA (2010): *La inauguració del Teatre Municipal de Girona l'any 1860. Òpera, espectacle, ciutat*, Girona (Col.lecció Història de Girona, núm. 44)
- GALDON, M. (2003): *La música a la catedral de Girona durant la primera meitat del segle XIX*, (tesi doctoral no publicada), Universitat Autònoma de Barcelona, Barcelona.
- MARTINEZ QUINTANILLA, P. (1865): *La provincia de Gerona. Datos estadísticos*, Gerona. *El Postillón: periódico político y de avisos de la provincia de Gerona*. Publicat a Girona. (www.prensahistorica.mcu.es)
- PUERTO, J. (2007): *Diccionari de cobles: del segle XIV al XXI*, Besalú.

RADRESA, J. (2006): *Aportacions al coneixement de la música a Torroella (1700-1850)*, "Torroella de Montgrí: Festa Major 2006", (Torroella de Montgrí), pàg. 9-34.
Teatro de la Reina. Año cómico de 1862 a 1863. Primer temporada. Cuentas generales de ingresos y gastos. (1863), Girona.

FONTS DOCUMENTALS

ARXIUS

Arxiu Diocesà de Girona (ADG)
Arxiu Històric de Girona (AHG)
Arxiu Municipal de Cassà de la Selva (AMCS)
Arxiu Municipal de Girona (AMGi)
Arxiu Municipal de Llagostera (AMLLA)
Arxiu Parroquial de Cassà de la Selva

PORTALS DIGITALS

fotosformacionsmusicalsdecatalunya.blogspot.com
<https://familysearch.org/es>
prensahistorica.mcu.es
www.girona.cat
www.bne.es
www.raco.cat
xacpremsa.cultura.gencat.cat

